

Praktiskie rīki aizbildņiem

Patvēruma procedūra

Praktiskie rīki aizbildņiem

Patvēruma procedūra

2023. gada oktobris

Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*) 2022. gada 19. janvārī tika pārveidots par Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru (*EUAA*). Visas atsauces uz *EASO*, *EASO* produktiem un struktūrām jāsaprot kā atsauces uz *EUAA*.

Manuskripts pabeigts 2023. gada septembrī

Ne Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (*EUAA*), ne Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*), ne personas, kas rīkojas *EUAA* vai *FRA* vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2025. gads

PDF ISBN 978-92-9410-346-8 doi:10.2847/000778 BZ-03-23-315-LV-N

© Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (*EUAA*), 2023. gads, un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*), 2025. gads

Vāka fotoattēls, Monkey Business © AdobeStock

Atļauts reproducēt, norādot avotu. Tādu elementu izmantošanai vai reproducēšanai, kuri nepieder *EUAA* vai *FRA*, var būt jāsaņem atļauja tieši no attiecīgajiem tiesību turētājiem.

Par šo sēriju

Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (*EUAA*) un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*) ir apvienojušas spēkus, lai izstrādātu praktisko rīku sēriju aizbildņiem, kas atbild par bērniem bez pavadības, kuriem ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība. Mērķis ir sniegt atbalstu aizbildņiem, pildot ikdienas uzdevumus un pienākumus patvēruma procedūras gaitā, tostarp īstenojot procedūru, ko paredz Regula (ES) Nr. 604/2013 (Dublinas III regula) ⁽¹⁾, un pagaidu aizsardzības procedūru. Praktisko rīku sērija pievēršas šādām tēmām:

- pagaidu aizsardzība;
- ievads starptautiskajā aizsardzībā;
- patvēruma procedūra;
- pārrobežu procedūras.

Šie četri bukleti viens otru papildina.

Šo praktisko rīku mērķis ir ļaut aizbildņiem labāk informēt bērnu un palīdzēt viņam procesa laikā, tādējādi palīdzot bērnam labāk izprast attiecīgo darbību nozīmi. Tiks uzlabota bērna jēgpilnā līdzdalība un spēja pieņemt apzinātus lēmumus.

Labi funkcionējošas aizbildnības sistēmas ir būtiskas bērna interešu un tiesību veicināšanā. Aizbildņa pienākums ir nodrošināt vajadzīgo juridisko, sociālo, medicīnisko un psiholoģisko atbalstu konkrētās procedūras laikā un līdz brīdim, kad attiecībā uz nepilngadīgo ir rasts ilgtspējīgs risinājums.

Gatavojoties šo praktisko rīku izstrādei, *EUAA* un *FRA* konsultējās ar Eiropas Aizbildnības tīklu, veicot vajadzīgu ātru novērtējumu, lai definētu mērķus un praktisko rīku aptvertās tēmas.

Nemot vērā sērijas mērķgrupu, rīki ir balstīti uz *FRA* un Eiropas Komisijas izdotu aizbildnības rokasgrāmatu ⁽²⁾, un tie atbilst *FRA* aizbildņu apmācības modeļiem ⁽³⁾, kā arī *EUAA* apmācības programmai ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) Nr. 604/2013](#) 2013. gada 26. jūnijs, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (pārstrādāta redakcija) (OV L 180, 29.6.2013.).

⁽²⁾ *FRA* un Eiropas Komisija, [Bez vecāku gādības palikušu bērnu aizbildnība. Rokasgrāmata par aizbildnības sistēmu stiprināšanu nolūkā nodrošināt cilvēku tirdzniecībā cietušu bērnu īpašās vajadzības](#), 2014. gada 30. jūnijs.

⁽³⁾ *FRA* e-apmācības tīmekļvietne ir pieejama šeit: <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

⁽⁴⁾ *EUAA* apmācības katalogs ir pieejams tīmekļvietnē <https://euaa.europa.eu/publications/training-catalogue-20222023>.

Saturs

Saīsinājumu saraksts	5
Par šo rīku.....	6
1. Patvēruma procedūra un aizbildņa uzdevumi.....	7
1.1. Kas ir patvēruma procedūra	7
1.2. Taisnīgas un efektīvas procedūras nodrošināšana	8
Aizbildņa uzdevumi	9
2. Piekļuve patvēruma procedūrai	14
2.1. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošana	15
Aizbildņa uzdevumi	16
2.2. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrēšana.....	17
Aizbildņa uzdevumi	18
2.3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšana	19
Aizbildņa uzdevumi	20
2.4. Kas notiek, ja bērna vecums tiek apšaubīts?	22
Aizbildņa uzdevumi	22
3. Tiesības uz cilvēka cienīgiem apstākļiem patvēruma procedūras laikā.....	24
3.1. Uzņemšanas nosacījumi	24
Aizbildņa uzdevumi	26
3.2. Aizturēšana saistībā ar imigrāciju.....	27
Aizbildņa uzdevumi	29
4. Izskatīšanas posms	30
4.1. Pieņemamības posms (nav obligāts).....	30
Aizbildņa uzdevumi	31
4.2. Personiskā intervija	31
Aizbildņa uzdevumi	32
4.3. Lēmuma pieņemšanas process un paziņošana	35
Aizbildņa uzdevumi	36
5. Negatīva lēmuma pārsūdzēšana.....	38
Aizbildņa uzdevumi	39
6. Ko jūs varat darīt neparedzētās situācijās	40
1. pielikums. Papildu resursi.....	43
Attēlu saraksts	46

Saīsinājumu saraksts

Saīsinājums	Definīcija
CRC	ANO Konvencija par bērna tiesībām
Dalībvalstis	ES dalībvalstis
EUAA	Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra
FRA	Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra
PPD	Patvēruma procedūru direktīva – Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta redakcija)
UND	Uzņemšanas nosacījumu direktīva – Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/33/ES, ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (pārstrādāta redakcija)
UNHCR	Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos

Par šo rīku

ES tiesību aktos ir paredzēts, ka nepavadītiem bērniem, kas iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ieceļ pārstāvi ⁽⁵⁾. Aizbildņiem jābūt kvalificētiem un gataviem tikt galā ar dažādiem tiesību aktiem un procedūrām, kas reglamentē patvērumu, migrāciju vai citus jautājumus, ar kuriem viņiem var nākties saskarties ⁽⁶⁾.

Šī bukleta mērķis ir sniegt atbalstu aizbildņiem, kas iecelti bērniem patvēruma procedūrā. Tas ietver pārskatu par patvēruma procedūru, īpašu uzmanību pievēršot bērniem, garantijām patvēruma procedūrā un uzdevumiem, kas jums kā aizbildnim ir jāveic dažādos patvēruma procesa posmos. Ir arī sadaļa par to, kā rīkoties, ja notiek kaut kas negaidīts vai ja tiek apstrīdēts pieteikuma iesniedzēja vecums.

Rīkā ir iekļauti arī praktiski padomi aizbildņiem un papildu informatīvie materiāli.

Atruna

Šis rīks tika izstrādāts laikā, kad atbildīgās ES iestādes veica kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformu. Tomēr minētie instrumenti rīka izstrādes laikā bija pieejami tikai kā priekšlikumi, nevis kā galīgie un pieņemtie juridiskie dokumenti. Tāpēc šis rīks ir izstrādāts, pamatojoties uz kopējās Eiropas patvēruma sistēmas instrumentiem, kas bija juridiskā spēkā tā izstrādes laikā.

Šajā rīkā ietvertā informācija tika izpētīta, izvērtēta un izanalizēta ar vislielāko rūpību. Tomēr šis dokuments nav izsmelošs.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija [Direktīva 2013/32/ES](#) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta redakcija), (OV L 180/60, 29.6.2013.) (PPD), 25. pants.

⁽⁶⁾ Plašāku informāciju sk. Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (FRA) un Eiropas Komisija, [Bez vecāku gādības palikušu bērnu aizbildnība. Rokasgrāmata par aizbildnības sistēmu stiprināšanu nolūkā nodrošināt cilvēku tirdzniecībā cietušu bērnu īpašās vajadzības](#), 2015. gads.

1. Patvēruma procedūra un aizbildņa uzdevumi

1.1. Kas ir patvēruma procedūra

Patvēruma procedūra ir process, kurā dalībvalstis nosaka, vai personai ir nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

ES kontekstā starptautiskā aizsardzība (vai patvērums) tiek piešķirta bēgļa statusa un alternatīvās aizsardzības statusa veidā ⁽⁷⁾. Lai uzzinātu vairāk par šo statusu definīcijām, sk. šīs sērijas rīku aizbildņiem “Ievads starptautiskajā aizsardzībā” ⁽⁸⁾.

Starptautiskās aizsardzības vajadzības var rasties vajāšanas vai būtiska kaitējuma risku dēļ, pamatojoties uz šādiem faktoriem:

- notikumi, kas notika laikā, kad pieteikuma iesniedzējs atradās savā izcelsmes valstī, un/vai
- notikumi, kas notika pēc tam, kad pieteikuma iesniedzējs bija atstājis izcelsmes valsti, tādās starptautiskās aizsardzības vajadzības sauc par vajadzībām, kas rodas uz vietas (*sur place*). Šādā gadījumā starptautiskās aizsardzības vajadzības var rasties, kad persona jau atrodas kādas dalībvalsts teritorijā.

Patvēruma procedūru var sadalīt posmos:

1. piekļuve procedūrai;
2. Dublinas procedūra, lai noteiktu, kura dalībvalsts ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu;
3. izskatīšanas posms;
4. pārsūdzības posms.

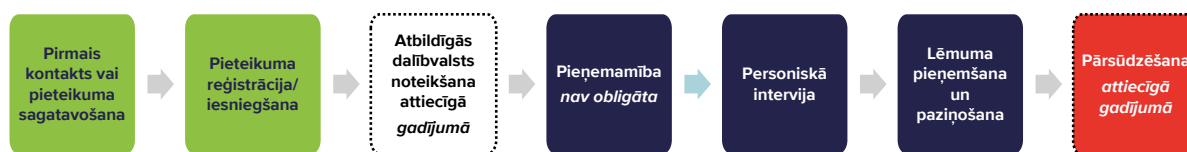
Šajā bukletā ir aprakstīts 1., 3. un 4. posms. Procedūra, lai noteiktu, kurām dalībvalstīm ir jāizskata patvēruma pieteikums, ir aprakstīta EUAA-FRA izdevumā [Practical Tool for Guardians – Transnational procedures](#) [Praktiskie rīki aizbildņiem. Pārrobežu procedūras], 2023. gads.

⁽⁷⁾ PPD 2. panta i) punkts.

⁽⁸⁾ EUAA-FRA, [Practical Tool for Guardians – Introduction to international protection](#) [Praktiskie rīki aizbildņiem. Ievads starptautiskajā aizsardzībā], 2023. gada oktobris.

1. attēls. Patvēruma procedūras pamatposmi

Apzīmējumi

Zaļā krāsa: piekļuve procedūrai

Baltā krāsa: Dublinas procedūra (ja piemērojama)

Zilā krāsa: izskatīšanas posms

Sarkanā krāsa: pārsūdzības posms (ja piemērojams)

1.2. Taisnīgas un efektīvas procedūras nodrošināšana

Ikvienai personai, kas ierodas ES un meklē starptautisko aizsardzību, ir tiesības uz starptautiskās aizsardzības vajadzību atbilstīgu izvērtēšanu. Šādi cilvēki var atrasties īpaši sarežģītā situācijā, jo viņi atrodas svešā vidē, saskaras ar valodas un kultūras barjerām, kā arī ar psiholoģiskiem un citiem šķēršļiem. Viņi, iespējams, ir cietuši no traumas.

Šo iemeslu dēļ procesuālās garantijas ir būtiskas, lai nodrošinātu taisnīgu un efektīvu patvēruma procedūru. PPD nodrošina starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem noteiktas procesuālās garantijas, lai pārvarētu šos šķēršļus.

Neatkarīgi no pieteikuma iesniedzēja vecuma šādas galvenās procesuālās garantijas ietver:

- pieteikuma iesniedzēja tiesības palikt teritorijā līdz brīdim, kad tiek pieņemts galīgais lēmums par viņa pieteikumu, un tādējādi tiek nodrošināta neizraidīšanas principa ievērošana;
- garantijas attiecībā uz personisko interviju, kurai jānotiek valodā, kuru vēlas izmantot pieteikuma iesniedzējs, vai citā valodā, kuru pieteikuma iesniedzējs saprot un kurā var skaidri sazināties;
- tiesības uz informāciju – dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk ir jāsniedz vispārīga informācija par patvēruma procedūru;
- bezmaksas juridiska un procesuāla informācija, kas pielāgota pieteikuma iesniedzēja vajadzībām;
- bezmaksas juridiskā palīdzība pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma un pārstāvība pārsūdzības procedūrā;
- tiesības visos procedūras posmos sazināties ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos (UNHCR), kā arī ar citām organizācijām, kas sniedz juridiskus padomus vai citas konsultācijas.

Dažiem pieteikuma iesniedzējiem var būt vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas. Tas jo īpaši attiecas uz bērniem. Daži bērni pārvietojas pāri robežām bez atbildīga pieaugušā aprūpes vai var palikt bez pavadības pēc vai pirms ieceļošanas ES. Bērni, kas ceļo vieni pa svešām valstīm, ir pakļauti lielākam vardarbības, ļaunprātīgas izmantošanas un nevērības riskam.

Aizbildņa uzdevumi

Galvenais veids, kā nodrošināt aizsardzību nepavadītiem bērniem (vai iespējamam bērnam, ja ir šaubas par personas vecumu), ir pēc iespējas ātrāk iecelt tiem neatkarīgu un kvalificētu aizbildni⁽⁹⁾.

Pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, ja praktisku iemeslu dēļ bērnam nevar ātri iecelt pastāvīgu aizbildni, var paredzēt noteikumus par tādas personas iecelšanu, kura pilda aizbildņa uzdevumus uz laiku. Šādos gadījumos pagaidu aizbildņiem jābūt tādi paši kvalifikācijai un jāatbilst tādām pašām prasībām, kādas ir izvirzītas pastāvīgajiem aizbildņiem (piemēram, neatkarība). Aizbildnis ir jāinformē un ar to ir jāapspriežas par visiem administratīvā procesa aspektiem, un viņam vajadzētu pavadīt bērnu visas procedūras laikā.

Saistītā EUAA publikācija

FRA, [e-apmācības kurss aizbildņiem](#), 2022. gads.

FRA un Eiropas Komisija, [Bez vecāku gādības palikušu bērnu aizbildnība. Rokasgrāmata par aizbildnības sistēmu stiprināšanu nolūkā nodrošināt cilvēku tirdzniecībā cietušu bērnu īpašās vajadzības](#), 2014. gada 30. jūnijs.

Kad esat iecelts par aizbildni, jūsu uzdevums ir rūpēties par bērna interešu ievērošanu un vajadzības gadījumā īstenot bērna tiesībspēju un rīcībspēju⁽¹⁰⁾.

Visas patvēruma procedūras laikā jums būs jāpievērš uzmanība vairākiem svarīgiem bērna aizsardzības aspektiem: bērna interešu ievērošanai, bērnam piemērotas informācijas sniegšanai, bērna viedokļa uzklauššanai, bērna drošības nodrošināšanai un ģimenes vienotības principa ievērošanai.

Bērna interešu ievērošana

Bērna interešu ievērošana ir tiesības, princips un procesuāls noteikums, kas atzīts starptautiskajās un Eiropas tiesībās. Tā ir pamats visiem lēmumiem attiecībā uz bērniem migrācijas kontekstā. Tās mērķis ir nodrošināt bērna attīstību un visu to tiesību pilnīgu izmantošanu, kas noteiktas Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par bērna tiesībām (CRC).

Praksē tas nozīmē, ka jums kā aizbildnim un visiem pārējiem dalībniekiem ir jānovērtē bērna individuālie un konkrētie apstākļi un vajadzības. Šis novērtējums ir jāņem vērā visās darbībās un lēmumos, kas skar bērnu, neatkarīgi no tā, vai tie ietekmēs bērnu īstermiņā, vidējā termiņā vai ilgtermiņā. Novērtējumā būtu jāņem vērā vismaz šādi aspekti: bērna viedoklis; bērna identitāte; ģimenes vide un attiecības; aprūpes, aizsardzības un drošības vajadzības; iespējama papildu neaizsargātība; veselības un izglītības aspekti.

⁽⁹⁾ PPD 25. panta 1. punkts.

⁽¹⁰⁾ PPD 25. panta 1. punkta a) apakšpunkts, kā arī UND 24. pants.

Interesu novērtējumi būtu jāveic regulāri, lai iestādes ņemtu vērā bērna attīstību un izmaiņas bērna situācijā vai viedoklī. Svarīgos lēmumos par bērnu būtu arī jāpaskaidro, kā tika ņemtas vērā bērna intereses un tika pieņemts informēts lēmums.

Jums kā aizbildnim būtu jānodrošina, ka attiecīgās iestādes, apspriežoties ar jums un bērnu, regulāri novērtē un ņem vērā bērna intereses. Jums jāuztur ciešs kontakts ar bērnu un jāinformē iestādes par visiem notikumiem, kuru dēļ būtu jāpieņem jauns lēmums vai jāmaina pieeja.

Publikācija par šo tematu

EASO, [*Praktiskā rokasgrāmata par bērna interesēm patvēruma procedūrās*](#), 2019. gads.

Informācijas sniegšana

Bērnām vienmēr ir tiesības pieprasīt, saņemt un sniegt informāciju, un šīs tiesības garantē PPD⁽¹⁾ un Direktīva 2013/33/ES (UND)⁽¹²⁾. Informācija jāsniedz bērnam saprotamā valodā un veidā. Par informācijas sniegšanu bērnam ir atbildīgi visi dalībnieki, kas ir saskarsmē ar bērnu. Bērns var nesaņemt pienācīgu informāciju vai pārprast vai aizmirst saņemto informāciju. Jūs kā aizbildnis esat atbildīgs par informācijas sniegšanu, kā arī par to, lai nodrošinātu, ka attiecīgā informācija no citiem dalībniekiem nonāk pie bērna.

Bērni ir jāinformē veidā, kas nodrošina, ka viņi saprot to procesu būtību un mērķi, kuros viņi piedalās, to nozīmību viņu situācijā, rīcības variantus un iespējamās iznākus, kā arī to sekas bērnam. Šī informācija būtu jāsniedz, izmantojot bērniem draudzīgus, dzimumsensitīvus un vecumam un kontekstam atbilstošus paskaidrojumus valodā, ko bērns spēj saprast, lai bērns varētu piedalīties pilnībā informētā veidā.

Vajadzības gadījumā bērnam būtu jānodrošina mutiskā tulkošana. Ja iespējams, tulkam ir jābūt pieredzei tulkošanā bērniem.

Bērna spēju piekļūt informācijai ietekmē individuālie apstākļi, piemēram, bērna vecums, brieduma pakāpe, iespējamā krusteniskā neaizsargātība vai izcelsmes kultūra. Iespējams, ka bērns neprot lasīt vai viņam trūkst pacietības, lai koncentrētos rakstīta teksta lasīšanai. Sniedziet informāciju pieņemamā daudzumā, izmantojiet vienkāršu valodu, animācijas un piktogrammas un pēc iespējas samaziniet teksta garumu.

⁽¹⁾ PPD 12. panta 1. punkts.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2013/33/ES](#) (2013. gada 26. jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (pārstrādāta redakcija) (OV L 180, 29.6.2013.), 5. pants.

Publikācija par šo tematu

Plašāk par informācijas sniegšanu sk. EUAA, [Practical Guide on Information Provision – Access to the asylum procedure](#) [Praktiskā rokasgrāmata par informācijas sniegšanu. Piekļuve patvēruma procedūrai], 2024. gada decembris.

Bērna viedokļa uzklauššana un bērna līdzdalība

Bērnām ir tiesības izteikt savu viedokli un uzskatus personīgi vai ar aizbildņa starpniecību. Lai veicinātu bērna uzticēšanos, visas intervijas vienmēr būtu jāveic drošā, konfidencialā, ērtā un bērnam piemērotā vidē atbilstošā vietā vai vietās. Bērna viedoklis un vēlmes būtu jāņem vērā atbilstoši bērna vecumam un brieduma pakāpei.

Jūsu kā aizbildņa uzdevums ir arī aizstāvēt bērna viedokli un garantēt, ka iestādes šo viedokli ņem vērā. Bērna tiesības tikt uzklauštam nebūtu jāattiecinā tikai uz personisko interviju. Iestādēm būtu jāpievērš uzmanība bērna viedoklim, vajadzībām un uzskatiem arī ārpus oficiālo interviju konteksta.

Bērna drošības nodrošināšana

Visas patvēruma procedūras laikā bērni ir jāaizsargā no visu veidu vardarbības, ļaunprātīgas izmantošanas, nevērības un ekspluatācijas. Lai nodrošinātu bērna drošību, patvēruma un uzņemšanas amatpersonām ir jāpievērš uzmanība iespējamiem neaizsargātības un riska rādītājiem. Jums kā aizbildnim būtu jāapkopo informācija par bērna labklājību, kā arī par aizsardzības vai drošības problēmām. Praksē šādas informācijas vākšana nozīmē būt pieejamam un regulāri sazināties ar bērnu, kā arī sazināties ar iestādēm un citiem iesaistītajiem speciālistiem, piemēram, sociālajiem darbiniekiem, uzņemšanas amatpersonām, skolotājiem, ārstiem, un pienācīgi izvērtēt saņemto informāciju.

Ņemiet vērā iespējamus riskus bērnam, piemēram, iespēju, ka bērns saskarsies ar personām, kuras, iespējams, jau ir pakļāvušas vai varētu pakļaut bērnu vardarbībai, kaitējumam vai cilvēku tirdzniecībai. Ja esat uzzinājis par šādiem ticamiem draudiem, ir ļoti svarīgi nekavējoties informēt par to attiecīgo iestāžu norīkoto amatpersonu. Tomēr ir svarīgi, lai iestādes, izvērtējot situāciju, rīkotos piesardzīgi, lai novērstu jebkādu kaitējumu bērnam.

Praktisks padoms

Aizbildņa iespējamās darbības saistībā ar bērna drošību:

- Informēt bērnu par pastāvošajiem aizsardzības pasākumiem, ko varētu veikt.
- Pārliecināties, ka iestādes pastāvīgi novērtē riskus bērnam. Proaktīvi atbalstīt bērnu saskarsmē ar attiecīgajām iestādēm un tiesībaizsardzības amatpersonām.
- Nekavējoties informēt attiecīgās iestādes, ja jums ir jauna informācija saistībā ar bērna drošību, jo īpaši, ja uzskatāt, ka bērns varētu būt apdraudēts.
- Pazušanas gadījumā pārliecināties, ka attiecīgās iestādes tiek nekavējoties informētas, ka tās informāciju par pazudušo bērnu ievada Šengenas Informācijas sistēmā un ka tiek pieliktas pūles, lai atrastu bērnu.
- Regulāri atgādināt visām iesaistītajām iestādēm nedalīties ar informāciju par bērna kā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu.

Ģimenes vienotības principa ievērošana un ģimenes meklēšana

Saskaņā ar ES *acquis* patvēruma jomā viens no galvenajiem dalībvalstu pienākumiem ir meklēt bērna ģimenes locekļus un apvienot bērnu ar viņa ģimenes locekļiem, ja tiek konstatēts, ka tas ir bērna interesēs⁽¹³⁾. Iestādēm būtu jāsāk ģimenes locekļu meklēšana pēc iespējas ātrāk⁽¹⁴⁾. Ir svarīgi atzīmēt, ka ģimenes atrašana automātiski nenozīmē ģimenes atkalapvienošanos.

Ģimenes meklēšanai ir trīs galvenie mērķi:

1. atrast informāciju par bērna ģimenes locekļiem vai bijušajiem aprūpētājiem un to atrašanās vietu;
2. palīdzēt bērnam no jauna izveidot ģimenes attiecības, ja tas ir bērna interesēs;
3. veicināt bērna atkalapvienošanos ar ģimenes locekļiem uzņēmējvalstī, citā ES+ valstī, trešā valstī vai izcelsmes valstī, ja tas ir bērna interesēs⁽¹⁵⁾.

Ja bērni ceļo kopā ar citiem ģimenes locekļiem, kas nav viņu vecāki vai likumīgie aizbildņi (tādus bērnus dēvē par nošķirtiem bērniem), ir jāpārbauda un jāizvērtē arī ģimenes saites ar tiem pieaugušajiem, kas viņus pavada. Ģimenes meklēšana būtu jāveic arī attiecībā uz nošķirtiem bērniem, lai noskaidrotu vecāku/juridisko aizbildņu atrašanās vietu.

⁽¹³⁾ UND 24. pants.

⁽¹⁴⁾ UND 24. panta 3. punkts.

⁽¹⁵⁾ Saskaņā ar ANO Ģenerālās asamblejas [Konvencijas par bērna tiesībām](#) 17. pantu, 1989. gada 20. novembris, ANO, Līgumu sērija, 1577. sēj., 3. lpp., "tiesības bērna bēgļa vecāku vai citu ģimenes locekļu meklēšanai, lai saņemtu nepieciešamo informāciju, kas ļautu bērnam atkal apvienoties ar savu ģimeni", un [Padomes Direktīvas 2003/86/EK](#) (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos 10. panta 3. punkta a) apakšpunktu (OV L 251, 3.10.2003.), kurā noteikts, ka dalībvalstīm bez nosacījumiem jāatļauj iecelt un uzturēt bērna pirmās pakāpes radniekiem taisnā augšupējā līnijā, kā arī bērna likumīgajam aizbildnim vai jebkuram citam ģimenes loceklim, ja nepilngadīgajam bēglim nav radnieku taisnā augšupējā līnijā vai ja šādus radniekus nevar atrast.

Jums kā aizbildnim šajā procesā ir jāsniedz atbalsts iestādēm un bērnam. Tas ietver bērna informēšanu par ģimenes meklēšanas mērķi, kā arī bērna viedokļa noskaidrošanu un uzklausišanu. Jums būtu jāveicina informācijas apmaiņa ar iestādēm, lai nodibinātu kontaktus ar ģimeni. Jūs varat atbalstīt bērnu arī kontaktu dibināšanā ar ģimeni un vajadzības gadījumā pavadīt viņu situācijās, kad saistībā ar ģimeni ir jāpieņem grūts lēmums vai ir gaidāma smaga saruna.

Praktisks padoms

Jums kā aizbildnim ir svarīga loma ģimenes meklēšanā. Ņemiet vērā šādus aspektus:

- nepavadīti bērni var nevēlēties atgriezties savā izcelsmes valstī, un ģimenes locekļu meklēšanas procedūras uzsākšanu viņi varētu uztvert kā soli ceļā uz atgriešanos savā izcelsmes valstī; dažkārt viņi var būt pakļauti ģimenes spiedienam palikt;
- bērniem var būt patiesas, pamatotas bailes attiecībā uz ģimenes locekļu meklēšanu, un viņi var uzskatīt, ka ģimenes locekļu meklēšana var pakļaut viņus vai viņu ģimeni riskam;
- aizbildņiem būtu jāatbalsta bērns, lai nodrošinātu, ka ģimenes meklēšana un galu galā ģimenes atkalapvienošanās notiek bērna interesēs, ņemot vērā bērna viedokli, un būtu jāveicina informācijas apmaiņu ar iestādēm.

Publikācija par šo tematu

EASO, [*Practical Guide on Family Tracing*](#) [Praktiskā rokasgrāmata ģimenes meklēšanas jomā], 2016. gads.

2. Piekļuve patvēruma procedūrai

Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšana ir katra bērna pamattiesības. Bērnam būtu jāsniedz palīdzība, lai viņš pieņemtu pamatotu lēmumu pieteikties starptautiskās aizsardzības saņemšanai ⁽¹⁶⁾. Šajā kontekstā jau iepriekš būtu jāsniedz vecumam, dzimumam un kultūrai atbilstoša informācija. Bērna viedoklis par starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanu būtu jāņem vērā atbilstoši viņa vecumam un brieduma pakāpei.

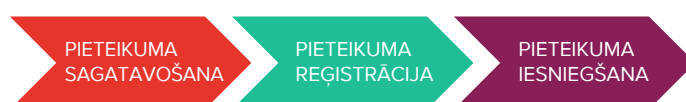
Pildot aizbildņa pienākumus, jums būtu jāatbalsta bērni patvēruma procesā no pirmā posma. Aizbildnis būtu jāieceļ pēc iespējas ātrāk, lai garantētu, ka bērna intereses tiek ņemtas vērā jau no paša sākuma.

Tomēr ir iespējams, ka jūs sāksiet piedalīties šajā procesā jau tā vidusposmā. Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad bērns ir izteicis vēlmi pieteikties starptautiskajai aizsardzībai robežas šķērsošanas brīdī vai izkāpjot no transportlīdzekļa, ar kuru tas ieradās, tātad pirms kompetentajām iestādēm bija iespēja iecelt jūs par aizbildni.

Bērnam būtu jānodrošina iespēja saņemt juridiskus padomus un konsultācijas. Tas var palīdzēt bērnam un jums kā aizbildnim izprast visus patvēruma procedūras posmus, kuri var būt diezgan sarežģīti. Saskaņā ar paraugpraksi bērnam ir jānodrošina piekļuve bezmaksas juridiskās palīdzības pakalpojumiem ikvienā patvēruma procedūras posmā. Bērna juridiskajam konsultantam būtu jānodrošina arī iespēja apmeklēt visas intervijas ar bērnu.

Posms “piekļuve procedūrai” sastāv no trim apakšposmiem, kā parādīts 2. attēlā. Tie ir pieteikuma sagatavošana, reģistrācija un iesniegšana ⁽¹⁷⁾. Šie trīs posmi rada pieteikuma iesniedzējam noteiktas tiesības un pienākumus.

2. attēls. Posmi piekļuvē patvēruma procedūrai

⁽¹⁶⁾ EASO, [Praktiskā rokasgrāmata par bērna interesēm patvēruma procedūrās](#), 2019. gads.

⁽¹⁷⁾ PPD 6. pantā ir minēti šādi patvēruma procedūras piekļuves posmi: starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošana, reģistrācija un iesniegšana.

Praktisks padoms

Atkarībā no katras dalībvalsts tiesību aktiem un prakses terminoloģija, ko izmanto, lai apzīmētu šos posmus piekļuvē procedūrai, var atšķirties. Var būt lietderīgi iepazīties ar PPD 6. panta trīs posmu tulkojumu jūsu valodā ⁽¹⁸⁾. Pieteikuma reģistrāciju un iesniegšanu var veikt vienlaicīgi. Citos gadījumos visus trīs posmus ir iespējams pabeigt vienā un tajā pašā dienā vienā un tajā pašā administratīvajā vidē. Ja šos posmus veic atsevišķi, izcelsmes pamatdatus parasti vāc reģistrācijas posmā, tādējādi ir iespējams praktiski organizēt sākotnējo uzņemšanu. Sīkākus papildu datus iegūs pieteikuma iesniegšanas brīdī.

2.1. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošana

Starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošana ir jebkādā veidā un jebkurai valsts iestādei izteikta vēlme iegūt starptautisko aizsardzību.

Pieteikuma sagatavošana ir pirmais posms, lai piekļūtu patvēruma procedūrai.

No brīža, kad persona izsaka vēlmi iegūt starptautisko aizsardzību, tā tiek uzskatīta par starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju.

Pieteikumu var sagatavot jebkurā formā. Pieteikuma iesniedzējam nav jāaizpilda veidlapa. Pieteikuma iesniedzējs var pat sagatavot pieteikumu, mutiski izsakot bailes atgriezties, bet konkrēti neizmantojot vārdus “patvērums” vai “starptautiskā aizsardzība”. Ierodoties valstī, daudzi bērni, kuriem var būt nepieciešama starptautiskā aizsardzība, var nespēt skaidri paziņot, ka viņiem ir vajadzīgs patvērums, un viņiem pat var trūkt nojausmas par to, kas tas ir. Daudzi cilvēki var nezināt savas tiesības un pienākumus vai nelūgt aizsardzību, jo var būt dzirdējuši nepareizu informāciju vai saņēmuši nepatiesu informāciju, tostarp no kontrabandistiem, par savām tiesībām un iespējām.

Sagatavojot pieteikumu, rodas vairākas tiesības un pienākumi, tostarp:

- tiesības palikt dalībvalsts teritorijā ⁽¹⁹⁾;
- tiesības uz informāciju pieteikuma iesniedzējam saprotamā valodā par to, kā iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un par pieteikuma iesniedzēja tiesībām un pienākumiem patvēruma procedūras laikā ⁽²⁰⁾;
- tiesības sazināties ar *UNHCR* un/vai citu organizāciju, kas nodrošina juridiskas konsultācijas ⁽²¹⁾;

⁽¹⁸⁾ PPD tulkojums visās ES valodās ir pieejams tīmekļvietnē <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/32/oj>.

⁽¹⁹⁾ PPD 9. pants.

⁽²⁰⁾ PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

⁽²¹⁾ PPD 12. panta 1. punkta c) apakšpunkts.

- dalībvalstu pienākums noteikt/izvērtēt, vai pieteikuma iesniedzējam ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas ⁽²²⁾ un vai viņam ir īpašās uzņemšanas vajadzības ⁽²³⁾;
- dalībvalstu pienākums nodrošināt materiālos uzņemšanas pamatnosacījumus, kā noteikts UND ⁽²⁴⁾;
- pieteikuma iesniedzēja pienākums sadarboties ar iestādēm ⁽²⁵⁾.

Aizbildņa uzdevumi

Jums būtu jāspēj iegūt pietiekami lielu bērna uzticēšanos, lai varētu noteikt, kad bērns pauž nodomu pieteikties aizsardzībai, un proaktīvi informēt iestādes, ka bērns varētu vēlēties pieteikties aizsardzībai. Tas nozīmē, ka jums būtu jārunā ar bērnu, jāuzklausā un jāņem vērā viņa viedoklis, kā arī jānodrošina, ka bērns pilnībā izprot starptautiskās aizsardzības nozīmi, ko tā ietver, kādas tiesības tā rada, un kādas ir tās sekas.

Ja bērns izsaka vēlēšanos pieteikties starptautiskajai aizsardzībai, kad jūs jau esat iecelts par aizbildni, tad jūsu galvenais uzdevums ir pārbaudīt, vai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšana patiešām ir bērna interesēs.

Dažās situācijās bērna interesēs var būt nevis starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšana, bet gan citas procedūras un cita juridiskā statusa iegūšana. Risinājumi var ietvert bērna novirzīšanu uz procedūrām, kas ir īpaši paredzētas, piemēram, cilvēku tirdzniecības upuriem vai bezvalstniekiem, cita veida uzturēšanās atļaujas iegūšanai, atļaujas saņemšanai palikt valstī, pamatojoties uz bērna nepilngadību, vai vienlaikus izmantot vairākus likumīgos ceļus.

Jums ir jāapkopo visa attiecīgā informācija un jāinformē bērns par viņa tiesībām attiecībā uz iespējamiem pieejamajiem likumīgajiem ceļiem un sekām, kas saistītas ar katru lēmumu. Atbilstošu risinājumu ierosināšana būtu jāveic sadarbībā ar attiecīgajām bērnu aizsardzības un migrācijas iestādēm. Pildot aizbildņa pienākumus, jūs varētu veicināt patvēruma iestāžu saziņu un sadarbību ar valsts bērnu aizsardzības sistēmām / novirzīšanas mehānismiem.

Praktiski padomi

- Vienmēr ņemiet vērā bērna intereses.
- Iegūstiet pietiekami lielu bērna uzticēšanos.
- Informējiet bērnu par viņa tiesībām un pieejamajiem likumīgajiem ceļiem.
- Palīdziet bērnam izlemt, vai pieteikties starptautiskajai aizsardzībai.
- Vāciet attiecīgo informāciju, lai pamatotu pieteikumu.
- Koordinējiet darbību ar citiem attiecīgajiem dalībniekiem savā dalībvalstī un pieņemiet lēmumus sadarbībā ar bērnu aizsardzības iestādēm.

⁽²²⁾ PPD 24. panta 1. punkts.

⁽²³⁾ UND 22. panta 1. punkts.

⁽²⁴⁾ UND 18. panta 9. punkts.

⁽²⁵⁾ PPD 13. pants.

Publikācija par šo tematu

EASO, [Praktiskā rokasgrāmata par bērna interesēm patvēruma procedūrās](#), 2019. gads.

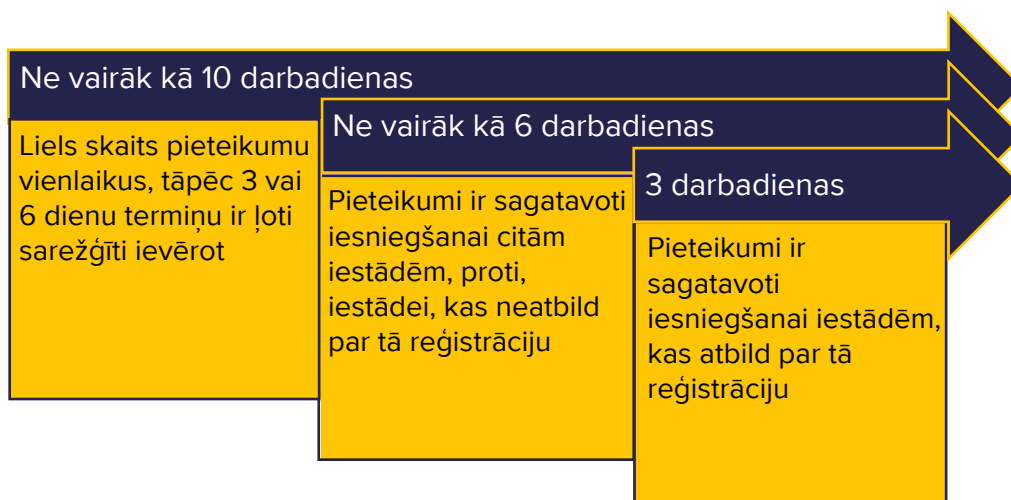
2.2. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrēšana

Reģistrācija notiek, dokumentējot pieteikuma iesniedzēja vēlmi saņemt aizsardzību.

Patvēruma pieteikuma reģistrācijas mērķis ir oficiāli reģistrēt pieteikumu, lai pieteikuma iesniedzējs varētu efektīvi izmantot savas tiesības un pildīt savus pienākumus ⁽²⁶⁾. Reģistrācija būtu jāpabeidz iespējami ātrāk, ievērojot PPD 6. pantā paredzētos termiņus, kā parādīts 3. attēlā tālāk.

Šajā posmā iestādes vāc personas pamatdatus par pieteikuma iesniedzēju, piemēram, viņa vārdu, uzvārdu, dzimšanas datumu un vietu, kā arī valstspiederību, ja tāda ir.

3. attēls. Termiņi piekļuvei procedūrai, kā noteikts PPD 6. pantā

Atkarībā no bērna vecuma dalībvalstis arī paņems pirkstu nospiedumus termiņos, kas noteikti Regulā (ES) Nr. 603/2013 (*Eurodac regula*) ⁽²⁷⁾. Iestādēm ir jāinformē bērns par to, kāpēc tiek ņemti pirkstu nospiedumi un kā šie dati tiks izmantoti. Pirkstu nospiedumi jāpaņem, pilnībā ievērojot cilvēka cieņu.

⁽²⁶⁾ PPD 27. apsvērums.

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) Nr. 603/2013](#) (2013. gada 26. jūnijs) par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (pārstrādāta redakcija) (OV L 180, 29.6.2013.), 9. panta 1. punkts.

Publikācija par šo tematu

EASO, [*Praktiskā rokasgrāmata par reģistrāciju. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniegšana*](#), 2021. gada decembris, VIII nodaļa, A iedaļa “Eurodac”.

FRA, [*Tiesības uz informāciju — norādījumi iestādēm, ņemot vērā pirkstu nospiedumus Eurodac vajadzībām*](#), 2019. gada decembris.

Reģistrācijas posmā iestādes paņem bērna pasi, ja viņam tā ir, un/vai citus identifikācijas dokumentus, piemēram, dzimšanas apliecības, izglītības un vakcinācijas dokumentus. Bērniem ir jāinformē iestādes par vecāku un ģimenes locekļu atrašanās vietu. Dublinas procedūras vajadzībām ir īpaši svarīgi šajā brīdī norādīt, vai kāds no ģimenes locekļiem dzīvo citā ES+ valstī.

Publikācija par šo tematu

Procedūra, lai noteiktu, kurām dalībvalstīm ir jāizskata pieteikums, ir sīkāk aprakstīta EUAA-FRA, [*Practical Tool for Guardians – Transnational procedures*](#) [Praktiskie rīki aizbildņiem. Pārrobežu procedūras], 2023. gads.

Aizbildņa uzdevumi

Kā aizbildnis jūs varētu sākt, izvērtējot jau pieejamo informāciju par bērnu. Jums jāpievērš uzmanība bērna sniegtajiem apgalvojumiem par viņa personīgo stāstu un jājauc, vai ir vēl kādi dokumenti, kas ir pie bērna vai kurus viņš varētu iegūt, nepakļaujot sevi riskam. Noderīga dokumentācija varētu ietvert skolas dokumentāciju, dzimšanas apliecību, vakcinācijas ierakstus, jebkādas publiskus rakstus vai dokumentus, kas saistīti ar iespējamām iemesliem bēgt no savas izcelsmes valsts, un dokumentus vai informāciju, kas saistīta ar ģimenes locekļiem. Ir svarīgi arī pievērst uzmanību aspektiem, kurus bieži min tieši bērnu pieteikumos (piemēram, dokumentācijai, kas saistīta ar piespiedu/agrīnām laulībām, piespiedu vervēšanu, sieviešu dzimumorgānu kropļošanu/apgrauzīšanu, bērnu tirdzniecību, vardarbību ģimenē un mājās, piespiedu darbu, seksuālu vardarbību).

Atkarībā no jūsu valsts prakses medicīniskās pārbaudes var veikt pirms vai pēc reģistrācijas. Jums kā aizbildnim jāvērtē ārsta uzmanība uz jebkādam iespējamām bērna veselības problēmām.

Turklāt iestādēm ir arī jāizvērtē bērna iespējamās īpašās vajadzības. Bērnu īpašo vajadzību noteikšanas procesā ir nepieciešama patvēruma procedūrā iesaistīto iestāžu un nevalstisko dalībnieku aktīva līdzdalība. Īpašu vajadzību apzināšanu iestādes var veikt pieteikuma sagatavošanas brīdī, bet ir gadījumi, kad identifikācija notiek tikai reģistrācijas vai iesniegšanas posmā vai vēlāk. Neaizsargātība, kas rada īpašas vajadzības, var rasties arī vēlāk.

Ja bērnam ir īpašas vajadzības, jums jāpārliecinās, ka ir nodrošinātas visas procesuālās garantijas, lai pārietu uz nākamo posmu, t. i., iesniegšanu. Piemēram, atkarībā no apstākļiem

tas varētu ietvert psihologa, vīriešu vai sieviešu dzimuma tulka klātbūtni atkarībā no bērna vēlmēm vai iespēju saņemt atbalstu no padomdevēja vai juridiskā konsultanta.

Praktiski padomi

- Pārliecinieties, ka ir pieejams tulks.
- Pārliecinieties, ka bērns ir informēts par savām tiesībām un pienākumiem reģistrācijas procesa laikā.
- Informējiet iestādes, ja ir zināma vecāku vai citu ģimenes locekļu atrašanās vieta.
- Ja zināt, ka bērnam ir īpašas vajadzības, pārliecinieties, ka iestādes par tām zina un nodrošina tās.
- Apkopojiet attiecīgo dokumentāciju, kas pamato bērna pieteikumu, un nododiet to attiecīgajām iestādēm.

2.3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšana

Iesniegšana nozīmē starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas procesa pabeigšanu.

Ar pieteikuma iesniegšanu beidzas piekļuves procedūrai posms. Šajā brīdī sākas pieteikuma izskatīšana.

Pieteikuma iesniegšanas posmam ir ļoti liela nozīme, jo šajā posmā tiek ievākta informācija, kas tiek nodota atbildīgajai iestādei. Tā veido personiskās intervijas pamatu.

Dalībvalstīm ir jānodrošina, lai personai, kura sagatavojusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu, būtu iespēja to iesniegt iespējami īsā laikā ⁽²⁸⁾. Tomēr, ja persona bez pamatota iemesla atturas no pieteikuma iesniegšanas, atbildīgā iestāde var nolemt pārtraukt procedūru ⁽²⁹⁾. Pieteikuma iesniegšana parasti notiek personiski. Rakstisku reģistrāciju var veikt tikai īpašos gadījumos, piemēram, ja bērnam ir fiziski traucējumi vai viņš atrodas slimnīcā. Noskaidrojiet savas valsts praksi šādos izņēmuma gadījumos.

Sagatavošanās laiks atšķiras atkarībā no konkrētās lietas, pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem (piemēram, ņemot vērā krustenisko neaizsargātību, ar veselību saistītus jautājumus utt.), kā arī no informācijas pieejamības par bērnu pirms reģistrācijas.

Dalībvalstis var noteikt papildu noteikumus par pieteikuma iesniegšanu, piemēram, valsts tiesību aktos var būt noteikts, ka iesniegšana notiek personiski un/vai tam paredzētā vietā ⁽³⁰⁾.

⁽²⁸⁾ PPD 6. panta 2. punkts.

⁽²⁹⁾ PPD 6. panta 2. punkts un 28. pants.

⁽³⁰⁾ PPD 6. panta 3. punkts.

Pieteikuma iesniegšana rada papildu īpašas tiesības un pienākumus, tostarp:

- izskatīšanas procedūras termiņa sākums ⁽³¹⁾;
- termiņa sākums procesam, kurā nosaka ES+ valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu (Dublinas procedūra).

Patvēruma procedūrām attiecībā uz bērniem būtu jāpiešķir augsta prioritāte. Tomēr ir svarīgi individualizēt procedūras ilgumu, vai nu piešķirot prioritāti bērna pieteikumam, vai pagarinot atpūtas un atgūšanās periodu pirms intervijas datuma noteikšanas, ja tas atbilst bērna interesēm.

Robežprocedūrās un paātrinātajās procedūrās piemēro atšķirīgus standartus salīdzinājumā ar parasto patvēruma procedūru. Paātrinātās procedūrās procesuālie posmi ir īsāki, jo īpaši gadījumos, kad pieteikums šķiet acīmredzami nepamatots. Ja starptautiskās aizsardzības pieteikumus iesniedz pie robežas vai tranzīta zonā, dalībvalstis var paredzēt pieņemamības un/vai rūpīgas izskatīšanas procedūras šajās vietās, un šajā sakarā pieteikuma iesniedzējus var aizturēt vai ierobežot viņu pārvietošanās brīvību. Tomēr PPD paredz izņēmumu ⁽³²⁾ attiecībā uz robežprocedūras un paātrinātas procedūras piemērošanu bērniem. Patiešām, ja šādu procedūru kontekstā nav iespējams pienācīgi nodrošināt bērniem nepieciešamo atbalstu, bērniem tās nedrīkst piemērot.

Aizbildņa uzdevumi

Pieteikuma iesniegšanas posms ir īpaši svarīgs, un jums kā aizbildnim tajā ir jāpiedalās. Ņemiet vērā, ka atkarībā no konkrētās dalībvalsts reģistrācija/iesniegšana var būt nevis divi atsevišķi procedūras posmi, bet gan tikai viens posms.

Bērnam visa svarīgā informācija ir jāsaņem arī rakstveidā viņa dzimtajā valodā vai valodā, kuru bērns saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu. Personas dati tiek reģistrēti, un bērnam ir jābūt iespējai apstiprināt savus personas datus un vēlreiz pārbaudīt, vai tie ir reģistrēti pareizi. Ja bērna personas dati jau ir iegūti pieteikuma sagatavošanas vai reģistrācijas posmā, bērnam jābūt iespējai pārbaudīt, vai tie ir pareizi reģistrēti.

Daudzi bērni – jo īpaši tad, ja viņi ir tikko ieradušies – iepriekš nav tikuši oficiāli iztaujāti iestādēs. Tāpēc bērns var apmulst un nesaprast, kāda informācija viņam ir jāatklāj šajā konkrētajā vidē, vai arī izturēties ar neuzticību, ja viņam iepriekš ir bijusi negatīva pieredze saskarē ar speciālistiem.

Tā kā bērnam var būt bijušas sarežģītas attiecības ar vecākiem vai citiem pieaugušajiem vai viņš var būt bijis pakļauts traumām vai diskriminācijai, jums kā aizbildnim ir jāklaidē bērna bažas, paskaidrojot, kāds ir iestādes uzdevums. Jums būs jāveltī īpašas pūles tam, lai nomierinātu bērnu un bērnam saprotamā veidā izskaidrotu katru procedūras posmu un iestāžu uzdevumus šajā kontekstā.

⁽³¹⁾ PPD 31. panta 3. punkts.

⁽³²⁾ PPD 24. panta 3. punkts.

Jums jāpaskaidro, ka visa apspriestā informācija ir konfidenciāla un ka informāciju, kas sniegta starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūrā iesaistītajām iestādēm, nevar izpaust vai nosūtīt bērna izcelsmes valsts iestādēm. Ir svarīgi, lai bērns to zinātu un justos mierīgi, daloties ar savu stāstu. Jums kā aizbildnim būtu arī jāuzsver bērnam, cik svarīgi ir stāstīt patiesību un sniegt iestādēm pēc iespējas vairāk informācijas.

Ja bērnam ir grūtības paskaidrot, ja bērns neatceras vai ja jūs pamanāt, ka bērns, atceroties un skaidrojot, jūtas saguris vai nomākts, vienmēr ir lietderīgi dot bērnam vairāk laika un lūgt sarīkot pārtraukumu. Pieteikuma iesniegšanas laikā bērnam netiks prasīts paskaidrot un/vai uzrakstīt visus iemeslus, kāpēc viņš izbrauca/aizbēga no savas valsts, bet tikai vissvarīgākos iemeslus.

Praktiski padomi

Jums jāinformē bērns par to, kas gaidāms šajā posmā. Piemēram, par:

- pieteikuma iesniegšanas mērķi;
- bērna tiesībām šajā procedūras posmā;
- pieteikuma saturu un darbībām pieteikuma iesniegšanas laikā;
- pieteikuma iesniedzēja pienākumu teikt patiesību un iespējamām nepatiesu apgalvojumu sekām;
- tulka uzdevumu;
- pavadāmo personu, ja tādas ir, uzdevumu;
- iestādes konfidencialitātes pienākumu;
- iespēju lūgt pārtraukumus;
- audioieraksta mērķi (ja attiecas).

Pirms iesniegšanas posma beigām iestādēm būtu jāpārliedz, ka tās ir pareizi reģistrējušas visu informāciju. Dažādu iemeslu dēļ reģistrācijas laikā var rasties pārpratumi vai neskaidrības. Nomieriniet bērnu, apliecinot, ka just nedrošību un/vai šaubīties par to, kas tika pateikts tikšanās laikā, ir normāli. Paskaidrojiet bērnam, ka viņš var uzdot jautājumus un pārformulēt atbildes, ja tās tika pārprastas.

Iestādēm var būt atšķirīga prakse attiecībā uz pieteikuma iesniegšanas ziņojuma oficiālu parakstīšanu. Tas var būt jāparaksta vai nu aizbildnim, vai bērnam, vai arī abiem. Iestādes prasību, ka ziņojums jāparaksta gan bērnam, gan aizbildnim, uzskata par paraugpraksi. Kad būsiet apstiprinājis un parakstījis šo ziņojumu, jums tiks izsniegts tā eksemplārs kopā ar visu papildu dokumentu kopijām.

2.4. Kas notiek, ja bērna vecums tiek apšaubīts?

Vecums ir būtisks bērna identitātes elements, un tas arī nosaka attiecības starp valsti un personu. Tādējādi vecuma izmaiņas var radīt īpašas tiesības un pienākumus.

Ja nepavadīts bērns nevar iesniegt nekāda veida dokumentus, iestādes var nolemt veikt vecuma noteikšanu. Vecuma noteikšana ir process, kurā iestādes cenšas noteikt personas hronoloģisko vecumu vai vecuma diapazonu, lai konstatētu, vai persona ir pieaugušais vai bērns.

Ne visās kultūrās hronoloģiskais vecums ir svarīgs pieauguša cilvēka statusa iegūšanai. Dažās kultūrās bērnus uzskata par pieaugušajiem, tiklīdz viņi piedzīvo noteiktas fiziskas izmaiņas vai viņi apprecas. Šo iemeslu dēļ ir iespējams, ka daži bērni var nezināt savu hronoloģisko vecumu un viņiem ir grūti saprast tā nozīmi Eiropas kultūrās. Šo kultūras atšķirību dēļ ir iespējami diezgan neskaidri apgalvojumi par dzimšanas datumiem vai vecumu.

Var arī gadīties, ka bērni izliekas par pieaugušajiem, lai turpinātu ceļojumu vai izvairītos no uzraudzības izmitināšanas. Citos gadījumos pieaugušais pieteikuma iesniedzējs var uzdoties par bērnu, lai izmantotu bērniem paredzētās sistēmas priekšrocības.

Vecuma noteikšanai vajadzētu izmantot vairākdisciplīnu metodes, un medicīniskās metodes būtu jāizmanto kā galējais līdzeklis.

PPD nosaka vairākus aizsardzības pasākumus, kā arī metodes, lai nodrošinātu, ka vecuma noteikšana nav invazīva. Metodes būtu jāievieš, izmantojot kaskādes pieeju, sākot ar dokumentu pārbaudi, psihosociālo interviju un tikai pēc tam veicot medicīniskās pārbaudes.

Dažas medicīniskās metodes vecuma noteikšanai tiešām ir invazīvas, var būt traumatiskas bērnam, un tās ir rūpīgi jāizvērtē. Novērtējumu, kas balstīts tikai uz fizisko izskatu, nevar uzskatīt par vecuma noteikšanas metodi, jo personas izskatu var ietekmēt personas etniskās īpatnības, kā arī dzīves notikumi.

Kamēr vecuma noteikšanas procedūra turpinās un vecums vēl nav noteikts, ir jāpiemēro princips "šaubas par labu indivīdam", un pieteikuma iesniedzējs ir jāuzskata par bērnu.

Aizbildņa uzdevumi

Pirms vecuma noteikšanas procedūras uzsākšanas iestādēm, iesaistot aizbildni, ieteicams veikt bērna interešu novērtējumu, lai izprastu bērna situāciju un vecuma noteikšanas vai šim nolūkam izmantojamo metožu iespējamo negatīvo ietekmi.

Iestādēm būtu jāsniedz bērnam informācija par vecuma noteikšanas tvērumu un metodēm, lai nodrošinātu, ka bērns var pilnībā izprast procesu un piedalīties tajā. Jums būtu jāpalīdz īstenot šīs informācijas sniegšanas procesu.

Bērnam un/vai jums kā aizbildnim ir jāsniedz informēta piekrišana medicīniskās pārbaudes veikšanai. Atteikšanās sniegt piekrišanu nedrīkst automātiski radīt nekādus pieņēmumus vai sekas.

Jūsu kā aizbildņa uzdevums ir palīdzēt bērnam izprast vecuma noteikšanas procedūru un noskaidrot, vai bērns var iesniegt iestādei kādus vecuma noteikšanai noderīgus dokumentus. Jums jāinformē bērns par vecuma noteikšanas pamatojumu, jāpalīdz bērnam savākt papildu dokumentāciju, jāsaģatavo bērns psihosociālajam novērtējumam vai medicīniskajai pārbaudei, jāsniedz vai jāatsaka piekrišana medicīniskajai pārbaudei, jāpavada bērns procesa laikā utt.

Ne visas dalībvalstis ieceļ aizbildni, kamēr vecums vēl nav noteikts. Var gadīties, ka jūs ieceļ par aizbildni tikai pēc vecuma noteikšanas. Ja tā, pārrunājiet ar bērnu vecuma noteikšanas procedūras norisi. Dažiem bērniem vecuma noteikšanas procedūra var šķist aizskaroša, un citi var justies aizvainoti, ka iestādes nenoticēja viņu nosauktajam vecumam. Bērnam varētu būt vajadzīgs atbalsts vai informācija, lai tiktu skaidrībā par jautājumiem, ko viņš nav pilnībā izpratis.

Publikācija par šo tematu

EUAA, [All You Need to Know about Age Assessment](#) [Viss, kas jums jāzina par vecuma noteikšanu], 2022. gada janvāris.

EASO animācijas:

- [Age assessment for children](#) [Vecuma noteikšana – paredzēta bērniem], 2021. gads.
- [Age assessment for practitioners](#) [Vecuma noteikšana – paredzēta speciālistiem], 2020. gads.

EASO, [Praktiskā rokasgrāmata par vecuma noteikšanu. Otrais izdevums](#), 2018. gada septembris.

FRA, [Age assessment and fingerprinting of children in asylum procedures – Minimum age requirements concerning children's rights in the EU](#) [Vecuma noteikšana un bērnu pirkstu nospiedumu ņemšana patvēruma procedūrās. Minimālās vecuma prasības attiecībā uz bērnu tiesībām ES], 2018. gada aprīlis.

3. Tiesības uz cilvēka cienīgiem apstākļiem patvēruma procedūras laikā

3.1. Uzņemšanas nosacījumi

UND mērķis ir nodrošināt patvēruma meklētājiem, tostarp bērniem, cilvēka cienīgu dzīves līmeni un salīdzināmus dzīves apstākļus visās ES dalībvalstīs.

Dalībvalstīm saprātīgā termiņā, kas nav ilgāks kā 15 dienas pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas, jāinformē nepavadīti bērni par viņiem piešķirtajiem pabalstiem un saistībām, kādas bērniem jāievēro attiecībā uz uzņemšanas nosacījumiem ⁽³³⁾.

UND norāda arī īpašas kategorijas mazāk aizsargātu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju ⁽³⁴⁾, tostarp bērnus bez pavadības ⁽³⁵⁾, un nosaka pienākumu ņemt vērā mazāk aizsargātu personu īpašās vajadzības.

Publikācija par šo tematu

EASO, [Vadlīnijas par nepavadītu bērnu uzņemšanas apstākļiem – praktiskie standarti un rādītāji](#), 2018. gada decembris.

FRA-Eiropas Komisija, [Rokasgrāmata par nepavadītu bērnu aizbildnību](#), 2014. gads.

Cilvēka cienīgi uzņemšanas apstākļi paredz nodrošināt pienācīgu mājokli, piekļuvi veselības aprūpei, izglītībai, pārtikai, apģērbam un citām pamatprecēm.

Izmitināšanas vietu pieejamība

ES dalībvalstis un asociētās Šengenas līguma valstis parasti izmitina nepavadītus bērnus atsevišķās uzņemšanas iestādēs, īpašās vietās nepavadītiem bērniem parastajās uzņemšanas iestādēs, vispārējās aprūpes iestādēs vai audžuģimenēs. Kad nepavadītiem bērniem nodrošina izmitināšanu iestādēs, šādi objekti jāpielāgo bērnu īpašajām vajadzībām un jānodrošina ar kvalificētu personālu, kas izprot nepavadītu bērnu vajadzības.

Atbilstošs un bieži vien ieteicams un izmaksefektīvs veids, kā izmitināt nepavadītus bērnus, ir to ievietošana audžuģimenēs.

Bērnu izmitināšana uzņemšanas objektos ir jāīsteno, pirmām kārtām ņemot vērā bērna intereses un saskaņā ar ģimenes vienotības principu, kā arī ievērojot nepavadītu bērnu iespējamās īpašās uzņemšanas vajadzības. Tomēr dalībvalstīm ir atļauts izveidot sistēmu, kas nodrošina starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju līdzsvarotu sadalījumu to teritorijā.

⁽³³⁾ UND 5. pants.

⁽³⁴⁾ UND 21. pants.

⁽³⁵⁾ UND 1. panta e) punkts.

Ir svarīgi vienmēr informēt iestādes par to, kur bērns ir izmitināts, un informēt patvēruma iestādes, ja bērna adrese ir mainījusies. Tam būtu jāgarantē, ka visi ar procedūru saistītie paziņojumi sasniedz adresātu.

Pieklūve veselības aprūpei

Bērni, kas ierodas jūsu valstī, var ciest no traumu kopuma un pastāvīga stresa izraisītām fiziskām vai emocionālām problēmām. Tāpēc viņiem ir nepieciešama īpaša aprūpe. Bērniem, kas meklē patvērumu, ir tiesības piekļūt veselības aprūpei, tostarp profilaktiskai aprūpei, garīgās veselības aprūpei un psihosociālajam atbalstam, kā arī seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei.

Pieklūve izglītībai

Bērniem, kas meklē patvērumu, būtu jānodrošina izglītība tādos pašos apstākļos kā attiecīgās valsts bērniem. Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja nodrošināt piekļuvi visiem bērniem pēc obligātā skolas vecuma un ārpus obligātās izglītības noteikumiem. Jums kā aizbildnim būtu jāpalīdz bērnam atrast pareizo skolu, profesionālo apmācību vai izglītības ceļu. Ja nepieciešams, jums, iespējams, būs jāsaazinās ar skolu iestādēm un skolotājiem.

Pārtika, apģērbs un citi nepārtikas priekšmeti, kā arī pabalsti

Paskaidrojums par terminoloģiju

Termins “pārtika” ietver pārtiku, kā arī bezalkoholiskos dzērienus. Termins “apģērbs” attiecas gan uz apģērbiem, gan uz apaviem. Termins “nepārtikas priekšmeti” attiecas uz būtiskiem mājāsaimniecības priekšmetiem, kas nav pārtika, un ietver, piemēram, personiskās higiēnas priekšmetus, tīrīšanas un veļas mazgāšanas līdzekļus, gultas veļu un dvieļus. Arī skolas piederumi ir nepārtikas priekšmeti.

Pārtika, apģērbs un citi nepārtikas priekšmeti, kā arī dienasnauda ir materiālo uzņemšanas apstākļu būtiska sastāvdaļa.

Bērnus var nodrošināt ar pārtiku, apģērbu un citiem nepārtikas priekšmetiem natūrā vai finansiālu pabalstu vai kuponu veidā. Tas nozīmē, ka gadījumos, kad ES dalībvalstis un asociētās Šengenas līguma valstis izvēlas nepavadītiem bērniem piešķirt finansiālu pabalstu šo izmaksu segšanai, šim pabalstam pilnībā jāsedz šo priekšmetu izmaksas. Nepārtikas priekšmetu nodrošināšana, kā arī to daudzums vienmēr ir jānosaka, ņemot vērā konkrētā bērna personīgo situāciju. Piemēram, bērnam jau var būt pietiekami daudz apģērba vai citu nepārtikas priekšmetu, tāpēc viņam var nebūt nepieciešams saņemt papildu priekšmetus.

Atkarībā no bērna vecuma un brieduma pakāpes jums kā aizbildnim var nākties palīdzēt bērnam rīkoties ar pabalstiem.

Aizbildņa uzdevumi

Jums kā aizbildnim būtu jāpārbauda, vai jūsu dalībvalsts ievēro uzņemšanas standartus, un, rodoties bažām par standartu neievērošanu, jāvērsas attiecīgajās iestādēs.

Lai nepārslogotu bērnu ar pārāk lielu informācijas apjomu sākotnējās uzņemšanas laikā, informācija jāsniedz dažādos laikos un regulāri, ņemot vērā bērna vajadzības un brieduma pakāpi. Nepavadītiem bērniem būtu jāsaņem informācija par uzņemšanu (piemēram, iekšējās kārtības noteikumi, pienākumu sadalījums, nozīmīgākie darbinieki, sūdzību izskatīšanas mehānismi), kā arī par pieejamajiem atbalsta pasākumiem. Šie pasākumi ietver psihosociālas konsultācijas un dažāda veida palīdzību, piemēram, palīdzību nepavadītiem bērniem attiecībā uz to, kā piekļūt izglītībai, medicīniskajai aprūpei, kultūrmediatora pakalpojumiem, un uz to, kā risināt konfliktus un saņemt norādījumus par turpmāko rīcību.

Jums arī jāpatur prātā, ka uzņemšanas kontekstā bērniem varētu rasties drošības riski. Tas nozīmē, ka jums jāpārliecinās, ka nepavadītie bērni uzturas drošā vietā. Vieta, kurā ir fiziska drošība, nav automātiski uzskatāma par drošu vietu; tai ir jāpiedāvā pietiekama sociālā un emocionālā drošība, kas nodrošina apstākļus pienācīgai bērna attīstībai.

Eiropas Komisijas paziņojumā par bērnu migrantu aizsardzību ⁽³⁶⁾ izteikts aicinājums izveidot iekšējo politiku bērnu aizsardzībai visās organizācijās un struktūrās, kas saskaras ar bērniem, tostarp uzņemšanas iestādēs. Iekšējā politika bērnu drošībai vai bērnu aizsardzībai ir iekšēju noteikumu kopums, kurā ir skaidri aprakstīts, ko organizācija vai grupa darīs, lai bērni būtu drošībā.

Sākotnējais novērtējums jāveic ierašanās brīdī, lai nepavadītam bērnam atrastu vislabāko iespējamo mājokli. Visaptverošus novērtējumus vajadzētu veikt pastāvīgi, izmantojot vairākdisciplīnu pieeju. Iestādēm būtu jāiesaista un pienācīgi jāinformē arī jūs kā aizbildni. Izmitināšanas vietas maiņa būtu jāierobežo līdz minimumam, mainot to tikai tad, ja tas ir bērna interesēs ⁽³⁷⁾.

Kad nepavadītiem bērniem nodrošina izmitināšanu iestādēs, šie objekti jāpielāgo bērnu īpašajām vajadzībām un jānodrošina ar kvalificētu personālu, kas izprot bērnu vajadzības. Uzņemšanas telpām, kas paredzētas bērniem, jābūt pielāgotām vecumam, dzimumam un daudzveidībai un jānodrošina piemērotas atpūtas un mācību iespējas. Jums kā aizbildnim jābūt informētam par bērna veselības stāvokli un vajadzības gadījumā kopā ar veselības aprūpes speciālistu jāseko līdzi bērna veselības stāvoklim. Jums ir regulāri jāsaazinās ar uzņemšanas darbiniekiem, lai saprastu, vai bērnam rodas īpašas vajadzības, un kopā ar tiem jāmeklē risinājums.

⁽³⁶⁾ Eiropas Komisija, [Komisijas paziņojums](#) Eiropas Parlamentam “Bērnu migrantu aizsardzība”, 2017. gada 12. aprīlis, COM(2017) 211 final.

⁽³⁷⁾ UND 24. panta 2. punkts.

Publikācijas un rīki par šo tematu

Sk. EUAA [Tool for the Assessment of Reception Conditions](#) [Uzņemšanas apstākļu novērtēšanas rīks], lai novērtētu nepavadītiem bērniem piemērotu dzīves līmeni, un saistīto EASO izdevumu [Vadlīnijas par nepavadītu bērnu uzņemšanas apstākļiem – praktiskie standarti un rādītāji](#), 2018. gada decembris.

EUAA [Let's Speak Asylum portal](#) [portāls “Runāsim par patvēruma lietām”] – uzziņas portāls informācijas sniedzējiem un speciālistiem, kas izstrādā komunikācijas un informācijas sniegšanas pasākumus patvēruma un uzņemšanas jomā.

Par objektiem pie robežām vai to tuvumā sk. arī FRA, [Initial-Reception Facilities at External Borders: Fundamental rights issues to consider](#) [Sākotnējās uzņemšanas objekti pie ārējām robežām – pamattiesību jautājumi, kas jāapsver], 2021. gada marts.

3.2. Aizturēšana saistībā ar imigrāciju

Bērnus, tostarp nepavadītus un nošķirtus bērnus, principā nedrīkst aizturēt ar imigrāciju saistītu iemeslu dēļ neatkarīgi no viņu vai viņu vecāku juridiskā/migrācijas statusa. Apvienoto Nāciju Organizācijas un Eiropas Padomes iniciatīvas ir vērstas uz to, lai izbeigtu bērnu aizturēšanu saistībā ar imigrāciju ⁽³⁸⁾.

Bērnu aizturēšana ir noteikta ES tiesību aktos tikai “kā pēdējais līdzeklis”, ko piemēro izņēmuma gadījumos tikai tad, ja “mazākus piespiedu līdzekļus nav iespējams efektīvi piemērot” ⁽³⁹⁾. Atsaucoties tieši uz nepavadītiem bērniem, UND ir norādīts, ka viņus “aiztur tikai ārkārtas apstākļos. Tiek darīts viss iespējamais, lai aizturētu nepilngadīgo bez pavadības atbrīvotu pēc iespējas drīzāk” ⁽⁴⁰⁾.

Ir pārlicinoši pierādījumi, ka aizturēšana būtiski un negatīvi ietekmē bērnu veselību un attīstību un var pasliktināt viņu psiholoģisko un fizisko labsajūtu un apdraudēt viņu kognitīvo attīstību. Aizturētajiem bērniem draud depresija un trauksme, un viņiem bieži parādās simptomi, kas atbilst posttraumatiskajam stresa sindromam, piemēram, bezmiegs, murgi un slapināšana gultā ⁽⁴¹⁾.

Tajos izņēmuma gadījumos, kad tiek apsvērta lēmums par bērnu aizturēšanu, vienmēr jāizpēta aizturēšanas alternatīvas, priekšroku dodot alternatīvām aprūpes iespējām ģimenē vai citiem piemērotiem alternatīviem aprūpes pasākumiem, ko noteikušas kompetentās iestādes. UND ir uzskaitītas visizplatītākās ar brīvības atņemšanu nesaistītās aizturēšanas alternatīvas, piemēram, regulāra reģistrēšanās attiecīgās iestādēs, finansiālas garantijas iemaksa vai

⁽³⁸⁾ FRA, [Eiropas tiesību un politikas regulējums par bērnu imigrantu aizturēšanu](#), 2017. gada jūnijs, 2. nodaļa. “Tiesības uz brīvību un drošību”.

⁽³⁹⁾ UND 11. panta 2. punkts.

⁽⁴⁰⁾ UND 11. panta 3. punkts.

⁽⁴¹⁾ Lai iegūtu plašāku informāciju par aizturēšanas negatīvo ietekmi uz bērniem, sk. Starpaģentūru darba grupa bērnu imigrantu aizturēšanas izbeigšanai, [Ending Child Immigration Detention](#) [Bērnu imigrantu aizturēšanas izbeigšana], 2016. gads, un Alice Farmer, “[The impact of immigration detention on children](#)”, *Forced Migration Review*, 44, *Refugee Studies Centre, Oxford Department of International Development, University of Oxford*, 2013. gada septembris.

pienākums uzturēties norādītā vietā, kuras būtu jāparedz valsts tiesību aktos ⁽⁴²⁾. Saraksts nav izsmēlošs, un, ņemot vērā bērnu īpašo situāciju, var piemērot citas alternatīvas un vairāk pielāgotus pasākumus ⁽⁴³⁾.

Ja izņēmuma gadījumos bērnam tiek atņemta brīvība, ir jāievēro šādas garantijas ⁽⁴⁴⁾:

- aizturēšanai jābūt uz iespējami īsāku laika posmu ⁽⁴⁵⁾;
- aizturēšanas rīkojums ir jāizdod rakstiski, un tajā ir jānorāda faktiskie un juridiskie iemesli, kas ir rīkojuma pamatā ⁽⁴⁶⁾;
- jādara viss iespējamais, lai aizturētus nepavadītus bērnus (tostarp nepavadītus bērnus) atbrīvotu un izmitinātu piemērotā izmitināšanas vietā ⁽⁴⁷⁾;
- aizturētiem bērniem jābūt iespējai iesaistīties brīvā laika pavadīšanas pasākumos, tostarp rotaļās un atpūtas pasākumos, kas atbilst viņu vecumam ⁽⁴⁸⁾;
- aizturētus bērnus nekad nedrīkst turēt ieslodzījuma vietās, un viņi ir jāizmitina atsevišķi no pieaugušajiem ⁽⁴⁹⁾;
- dzīves līmenim jābūt piemērotam bērna fiziskajai, garīgajai, morālajai un sociālajai attīstībai ⁽⁵⁰⁾;
- aizturētajiem bērniem vajadzētu būt piekļuvei efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un bezmaksas juridiskai pārstāvībai ⁽⁵¹⁾.

Turklāt nepavadītiem bērniem ir paredzēti īpaši noteikumi:

- jādara viss iespējamais, lai aizturētu nepavadītu bērnu atbrīvotu pēc iespējas drīzāk ⁽⁵²⁾;
- bērni pēc iespējas jāizmitina iestādēs, kurās ir personāls un aprīkojums, kas atbilst viņu vecuma grupas vajadzībām ⁽⁵³⁾;
- visbeidzot, aizturēšanai nevajadzētu kavēt likumiskā aizbildņa iecelšanu, lai garantētu pieteikuma iesniegšanu ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁴²⁾ UND 8. panta 4. punkts.

⁽⁴³⁾ Aizturēšanas alternatīvu piemērus un paraugpraksi sk. Starptautiskās aizturēšanas koalīcijas aizturēšanas alternatīvu datubāzē, kas pieejama šeit: <https://database.idcoalition.org/>.

⁽⁴⁴⁾ UND 9.-10. pants.

⁽⁴⁵⁾ UND 11. panta 2. punkts.

⁽⁴⁶⁾ UND 9. panta 2. punkts.

⁽⁴⁷⁾ UND 11. panta 2. punkts.

⁽⁴⁸⁾ UND 11. panta 2. punkts.

⁽⁴⁹⁾ UND 11. panta 3. punkts.

⁽⁵⁰⁾ UND 23. panta 1. punkts.

⁽⁵¹⁾ Eiropas Savienība, [Eiropas Savienības Pamattiesību harta](#), 47. panta, 2012. gada 26. oktobris, 2012/C 326/02.

⁽⁵²⁾ UND 9. panta 1. punkts un 11. panta 3. punkts.

⁽⁵³⁾ UND 11. panta 3. punkts.

⁽⁵⁴⁾ Viena attiecīga juridiska atsauce ir atrodama apsvērumos UND, kura nosaka minimālos standartus pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai. UND 2. panta j) apakšpunktā ir uzsvērts, cik svarīgi ir iecelt likumisko aizbildni nepavadītiem nepilngadīgajiem. Lai gan šī atsauce tieši neattiecas uz aizturēšanas jautājumu, tā uzsver, cik svarīgi ir iecelt likumisko aizbildni, lai aizsargātu bērna tiesības.

Aizbildņa uzdevumi

Aizturētu bērnu gadījumā aizbildņi var proaktīvi atbalstīt bērnu advokāta vai juridiskā pārstāvja iecelšanā. Aizbildnim būtu jāpieprasa no iestādēm apstiprinājums, ka pirms aizturēšanas pasākumu noteikšanas tika veikts individualizēts novērtējums, lai noskaidrotu atbilstību bērna interesēm, pilnībā ņemot vērā konkrētos apstākļus, un ka šis pasākums ir galējais līdzeklis un nav pieejams neviens cits alternatīvs, ar piespiedu pasākumiem nesaistīts pasākums.

Jums kā aizbildnim kopā ar juristu vai juridisko pārstāvi būtu rūpīgi jāizvērtē visi lēmumi par nepavadītā bērna aizturēšanu un aizturēšanas ilgumu un jāpārbauda aizturēšanas apstākļi un bērna labklājība.

4. Izskatīšanas posms

Iestādes izskatīs pieteikumu, tiklīdz būs pabeigta starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrācija. Izskatīšanas posma mērķis ir noteikt, vai pieteikuma iesniedzējs ir kvalificējams starptautiskās aizsardzības, t. i. bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības, piešķiršanai.

Izskatīšana jāpabeidz, cik drīz vien iespējams, sešu mēnešu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas vai no brīža, kad pieteikuma iesniedzējs faktiski pārsūtīts uz atbildīgo dalībvalsti Dublinas procedūras ietvaros. Īpašos apstākļos vispārējo sešu mēnešu termiņu var pagarināt līdz 15 mēnešiem, 18 mēnešiem un 21 mēnesim ⁽⁵⁵⁾.

Izskatīšanas procesā ir šādi posmi:

- pieņemamības posms (nav obligāts);
- personiskā intervija;
- lēmuma pieņemšana;
- paziņošana.

4.1. Pieņemamības posms (nav obligāts)

Pieņemamības posma ieviešana nav obligāta.

Pieņemamības posma mērķis ir noteikt, vai pieteikums tiks vai netiks izskatīts pēc būtības, t. i., attiecībā uz iemesliem, kuru dēļ persona ir atstājusi savu valsti un iesniegusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Pieņemamība ir sākotnējā izskatīšana, kas tiek veikta, lai noteiktu, vai pieteikumu var vai nevar pieņemt.

Ir šādi pieci iemesli, kuru dēļ iestādes var nolemt veikt pieņemamības pārbaudi ⁽⁵⁶⁾.

- Starptautiskā aizsardzība jau ir piešķirta citā dalībvalstī.
- Ir piemērojama pirmās patvēruma valsts ⁽⁵⁷⁾ koncepcija. Pirmā patvēruma valsts ir vai nu valsts, kurā pieteikuma iesniedzējam tika piešķirts joprojām spēkā esošs bēgļa statuss, vai valsts, kurā pieteikuma iesniedzējam ir pietiekama aizsardzība, tostarp aizsardzība pret izraidīšanu, ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs tiks uzņemts atpakaļ uz šo valsti.
- Ir piemērojama drošas trešās valsts koncepcija ⁽⁵⁸⁾. Droša trešā valsts ir valsts, kas ir droša ⁽⁵⁹⁾, un valsts, ar kuru pieteikuma iesniedzējam, lai gan viņš nav šīs valsts pilsonis, ir nozīmīga saikne.

⁽⁵⁵⁾ PPD 31. panta 3. punkts, 4. punkts un 5. punkts.

⁽⁵⁶⁾ PPD 33. panta 2. punkts.

⁽⁵⁷⁾ PPD 35. pants.

⁽⁵⁸⁾ PPD 38. pants.

⁽⁵⁹⁾ Saskaņā ar kritērijiem, kas noteikti PPD 38. panta 1. punktā.

- Pieteikums ir turpmāks pieteikums ⁽⁶⁰⁾, kurā nav jaunu elementu vai konstatējumu.
- Pieteikuma iesniedzēja apgādājamaais iesniedz pieteikumu pēc tam, kad viņš sākotnēji ir piekritis, ka viņa lieta ir daļa no pieteikuma, kas sagatavots viņa vārdā, un nav faktu, kas saistīti ar apgādājamā situāciju un attaisno atsevišķu pieteikumu.

Pieņemamības izskatīšanai nepieciešama intervija par pieņemamību ⁽⁶¹⁾, izņemot gadījumus, kad to uzskata par turpmāku pieteikumu ⁽⁶²⁾. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību saistībā ar lēmumu par pieņemamību ⁽⁶³⁾. Sīkāku informāciju sk. savas valsts tiesību aktos.

Aizbildņa uzdevumi

Kā aizbildnim jums būtu jāiepazīstas ar valsts tiesību aktiem un jānoskaidro, vai pieņemamības pamati ir noteikti tiesību aktos un varētu attiekties uz jūsu pārstāvēto bērnu.

Ja tiek īstenota pieņemamības procedūra, jums būtu jāatbalsta iestādes un bērns, lai šo procesu atvieglotu. Jums kā aizbildnim jāpārliecinās, ka pieņemamības procedūrā tiek ņemti vērā jūsu pārstāvētā nepavadītā bērna īpašie apstākļi un jebkādas īpašas vajadzības, kas bērnam varētu būt, piemēram, konkrēts intervijas datums un laiks, mutiskās tulkošanas pakalpojumi vai citas.

Ja notiek intervija par pieņemamību, jūs sagatavosiet bērnu intervijai un sniegsiet pietiekamu informāciju, lai bērns saprastu procedūras mērķi un varētu justies mierīgi. Jums būtu jāpavada bērns uz interviju.

Turklāt jums būtu jāsadarbojas ar juridisko konsultantu, ja tāds jau ir iecelts, tostarp, lai iesniegtu iespējamu pārsūdzību negatīva lēmuma par pieņemamību gadījumā.

4.2. Personiskā intervija

Tiesības uz personisko interviju

Lai nodrošinātu taisnīgu procedūru, ir svarīgi, lai pieteikuma iesniedzējam tiktu dota iespēja ⁽⁶⁴⁾ klātienē un bez iejaukšanās izskaidrot iemeslus, kāpēc viņam bija jāpamet sava valsts un kāpēc viņš nespēj vai nevēlas atgriezties savā izcelsmes valstī vai pastāvīgās dzīvesvietas valstī.

PPD paredz, ka pieteikuma iesniedzējam ir jādod iespēja piedalīties personiskā intervijā par pieteikuma būtību, pirms iestādes pieņem lēmumu par viņa pieteikumu ⁽⁶⁵⁾.

⁽⁶⁰⁾ PPD 33. panta d) punkts.

⁽⁶¹⁾ PPD 34. panta 1. punkts.

⁽⁶²⁾ PPD 42. panta 2. punkts.

⁽⁶³⁾ PPD 46. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) daļa.

⁽⁶⁴⁾ CRC 12. pants.

⁽⁶⁵⁾ PPD 14. panta 1. punkts.

Interviju var neveikt tikai retos konkrētos gadījumos, t. i., kad ⁽⁶⁶⁾:

- iestāde var pieņemt pozitīvu lēmumu par bēgļa statusu, pamatojoties tikai uz pieejamajiem pierādījumiem;
vai
- pieteikuma iesniedzēja stāvoklis nav piemērots tam, lai viņu intervētu, vai viņu nav iespējams intervēt sakarā ar apstākļiem, ko viņš nekontrolē.

Intervija jāveic kvalificētiem un apmācītiem darbiniekiem ar tulka palīdzību (ja nepieciešams), un intervijas laikā būtu jāņem vērā ar dzimumu saistīti aspekti. Tas nozīmē, ka pieteikuma iesniedzējs var pieprasīt, lai intervētājs un tulks būtu tāda paša vai pretējā dzimuma pārstāvis. Personiskā intervija jāveic saskaņā ar konfidencialitātes principu ⁽⁶⁷⁾.

Intervijas ar bērniem būtu jāveic bērniem piemērotā veidā, jo bērni, iespējams, nespēj formulēt savu prasību tāpat kā pieaugušie ⁽⁶⁸⁾. Iespējams, ka bērns pats nav pieņēmis lēmumu atstāt izcelsmes valsti un pat nesaprot apstākļus, kuru dēļ viņam bija tā jāatstāj. Atkarībā no vecuma, izcelsmes un pieredzes, tostarp traumas, bērniem var būt grūtības izstāstīt piedzīvoto. Viņi var arī just neuzticēšanos vai bailes attiecībā uz iestādēm, ņemot vērā viņu pieredzi bēgšanas laikā vai tranzīta valstīs. Ņemot to visu vērā, bērni, iespējams, pat nezina, vai viņiem draud vajāšana vai būtisks kaitējums, ja viņi atgrieztos savā valstī.

Iespējams, ka dažādu apstākļu dēļ iestādes var nolemt pārtraukt vai atlikt personisko interviju. Šādas situācijas var ietvert (bet ne tikai):

- ir vajadzīgs vairāk laika, jo izcelsmes valstī ir neskaidra situācija, kas, paredzams, būs īslaicīga, vai ir vajadzīga papildu dokumentācija, lai novērtētu prasību;
- bērns nevar piedalīties personiskajā intervijā ar veselību saistītu problēmu dēļ;
- ir saziņas problēmas ar tulku.

Ja rodas kāda no šīm situācijām vai citi attaisnojami apstākļi, saskaņā ar jūsu valsts iestāžu noteikto praksi intervija tiks pārplānota, un jūs attiecīgi saņemsiet paziņojumu par jauno datumu.

Aizbildņa uzdevumi

Pirms intervijas

Tiesību akti paredz, ka uzaicinājums uz interviju (vai uzklausīšanu) parasti tiek paziņots bērnam un aizbildnim rakstveidā. Ja bērns šķiet dziļi traumēts vai nespēj izteikties, intervija var kaitēt bērnam vai kavēt viņa atveseļošanos. Šādos gadījumos intervijai nevajadzētu notikt vai tā būtu jāatliek līdz brīdim, kad bērns būs gatavs intervijai.

⁽⁶⁶⁾ PPD 14. panta 2. punkts.

⁽⁶⁷⁾ PPD 15. panta 2. punkts.

⁽⁶⁸⁾ PPD 15. panta 3. punkta e) apakšpunkts.

Kā aizbildnis jūs varētu ieteikt patvēruma iestādēm vai nu paātrināt procedūru, vai atlikt personisko interviju. Tas dos bērnam vairāk laika atpūsties un atgūt spēkus, kā arī sagatavoties intervijai un pielāgoties apkārtējai videi pirms procedūras turpināšanas.

Ir svarīgi, lai jūs palīdzētu bērnam sagatavoties intervijai un saprast, kas var būt noderīgi saistībā ar viņa bēgšanas iemesliem, ceļošanu un personīgo stāstu. Pastāstiet bērnam par to, kāda veida informāciju iestādes pieprasīs. Tas var ietvert informāciju par bērna ceļojumu, iemesliem, kādēļ viņš lūdz patvērumu, par to, kas viņu apdraud izcelsmes valstī, informāciju par ģimeni, kā arī par lietām, par kurām ir grūti runāt, piemēram, par to, ka bērns ir piedzīvojis vai bijis liecinieks traumatiskām situācijām, un par medicīniskām vai psiholoģiskām problēmām.

Kad bērns ir sapratis intervijas būtību, ir svarīgi noskaidrot, vai bērnam ir iespēja droši iegūt trūkstošo informāciju vai varbūtējos dokumentus, lai pamatotu savu pieteikumu, nepakļaujot sevi riskam. Jums ir jāizvērtē, vai ir droši un bērna interesēs sazināties ar ģimenes locekļiem izcelsmes valstī. Viņiem varētu būt iespēja nosūtīt dokumentus pa pastu vai vienkārši palīdzēt bērnam iegūt/apstiprināt informāciju par datumiem attiecībā uz konkrētiem notikumiem vai faktiem, ko iestādēm varētu būt svarīgi zināt.

Turklāt jums jāizskaidro bērnam, kā notiek intervija, kur un kā nokļūt līdz intervijas vietai, kā būs iekārtotas telpas, kas piedalīsies intervijā, cik ilga tā būs, kas tiek sagaidīts no bērna, kādam vajadzētu būt apģērbam, kā arī visi citi aspekti. Jums būtu jāatbild uz visiem jautājumiem, kas varētu rasties bērnam.

Intervijas laikā

Jums kā aizbildnim intervijas laikā būtu jāņem vērā šādi aspekti.

- Intervijas nav publiskas. Protams, jums kā aizbildnim vajadzētu būt klāt, kad notiek intervija ar bērnu. Uzklaušīšanā piedalīsies tulks, kurš runā pieteikuma iesniegšanas posmā norādītajā valodā un tulko to, kas tiek teikts.
- Jums ir būtiska loma, nodrošinot, ka intervētājs ņem vērā bērna intereses. Bērnam ir jājūtas ērti. Kompetentajam lietās darbiniekam un tulkam būtu jāizrāda īpaši proaktīva un empātiska attieksme.
- Informācija jāsniedz un jautājumi jāuzdod vienkāršā, saprotamā un skaidrā veidā. Ir jāpārliedz, ka bērns tos ir sapratis, jo daži bērni, ņemot vērā viņu vecumu, kultūras izcelsmi vai psiholoģisko stāvokli, var baidīties no svarīgām amatpersonām, neuzdrošināties uzdot jautājumus vai neatzīt, ka nesaprot.
- Paskaidrojiet un atgādiniet bērnam (bērnam saprotamā veidā), ka uz intervijām attiecas konfidencialitātes princips, un rūpīgi izskaidrojiet visus konfidencialitātes ierobežojumus un izņēmumus.
- Gadījumos, kad bērns ir piedzīvojis traumu, viņš var nevēlēties vai nespēt izteikt savas jūtas vai stāstīt par pieredzēto. Jācenšas piesaistīt pieredzējušus intervētājus, lai izmantotu alternatīvas metodes un sniegtu konsultācijas vai nosūtītu bērnu atbilstoša atbalsta saņemšanai. Jūs varat lūgt atlikt uzklaušīšanu, ja pastāv bažas par veselību, kuras ir jāpārbauda, vai citu nopietnu iemeslu dēļ.

- Būtu jāizmanto bērnam piemērotas intervēšanas metodes, kas ir pielāgotas bērna vecumam un brieduma pakāpei.
- Dodiet bērniem tiesības uzdot jautājumus un lūdziet piekrišanu pirms informācijas apmaiņas ar citiem dalībniekiem, piemēram, pirms nodot bērna lietu citiem dienestiem.
- Gadījumos, kad papildus jums kā aizbildnim bērnu uz interviju var pavadīt kāds uzticams pieaugušais, bērnam ir jāizvēlas šī persona un jāpiekrīt tās klātbūtnei.
- Ja bērns to vēlas, intervijas ar bērnu, kad vien iespējams, jāveic ar tā paša vai atšķirīga dzimuma lietas darbinieka un tulka palīdzību. Lai tā varētu notikt, bērns būtu jāinformē par šo iespēju un jāpiedāvā šāda iespēja.
- Ja bērna īpašo apstākļu vai vajadzību dēļ (skolas vai profesionālās izglītības eksāmenu periods vai īpaši stresa pilns laiks bērnam) interviju nav iespējams veikt vai tā ir jāpārplāno/jāpielāgo, būtu jāpieliek visas pūles, lai interviju pielāgotu bērna vajadzībām.
- Palīdziet intervētājiem un tulkiem noteikt un izmantot vispiemērotākās metodes saziņai ar bērniem ar invaliditāti, piešķirot prioritāti iekļaušanai un pieklūstamībai.

Intervijas ierakstīšana

Katra personiskā intervija tiek ierakstīta ⁽⁶⁹⁾, lai ļautu dalībvalstij piekļūt pieteikuma iesniedzēja paziņojumiem turpmākai izskatīšanai, kā arī garantētu taisnīgumu, efektivitāti un objektivitāti.

Ierakstīšanu var veikt divās dažādās formās ⁽⁷⁰⁾:

- detalizēts ziņojums, kurā ietverti visi būtiskie elementi;
vai
- protokols, kurā fiksēta pilnīgi visa saruna.

Turklāt dalībvalstis var arī veikt personiskās intervijas audio(vizuālu) ierakstīšanu. Personiskās intervijas ziņojumā ir jāietver visa informācija un pieteikuma iesniedzēja paziņojumi, un tam jābūt objektīvam un neitrālam.

Gan jūs, gan bērns ir jāinformē par ziņojuma vai protokola saturu (ja nepieciešams, ar tulka palīdzību) un jādod jums iespēja izteikt komentārus (piemēram, personiskās intervijas beigās), pirms jūs lūgs apstiprināt ierakstu ⁽⁷¹⁾.

Atkarībā no konkrētās valsts aizbildnim personiskās intervijas beigās var būt ļauts izteikt komentārus/piezīmes. Pārbaudiet savas valsts tiesību aktus, lai noskaidrotu, vai jūsu valstī tas ir atļauts, un vajadzības gadījumā izmantojiet šo iespēju.

⁽⁶⁹⁾ PPD 17. pants.

⁽⁷⁰⁾ PPD 17. panta 2. punkts.

⁽⁷¹⁾ PPD 17. panta 3. punkts.

Pēc intervijas

Kā aizbildnim jums pēc intervijas vajadzētu tikt ar bērnu, lai pārrunātu, kā bērns jutās intervijas laikā, vai viņš jutās spējīgs dalīties ar visu būtisko informāciju, vai arī bija kādi papildu aspekti, kurus bērns nevēlējās apspriest. Ja uzzināsi jaunu informāciju, jūs kā aizbildnis varat lūgt bērna piekrišanu nodot šo informāciju iestādēm.

Informējiet bērnu par paredzamo gaidīšanas laiku līdz lēmuma pieņemšanai. Jums būtu arī jāizskaidro iespējamie lēmuma rezultāti. Tas palīdzēs bērnam saprast, kas var notikt, un sagatavoties lēmuma paziņošanai. Bērnam būtu jāzina, ka noraidījuma gadījumā pārsūdzība būtu jāiesniedz PPD noteiktajā termiņā.

4.3. Lēmuma pieņemšanas process un paziņošana

Pēc pieteikuma pienācīgas izskatīšanas atbildīgajai iestādei ir jāpieņem lēmums par pieteikuma būtību, un rezultātā var tikt piešķirta starptautiskā aizsardzība (bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss) vai pieņemts negatīvs lēmums (ieteikumu var atzīt par nepieņemamu, noraidīt vai secināt, ka uz to attiecas izslēgšanas nosacījumi).

Pieteikuma izvērtēšana

Izskatīšana jāveic objektīvi, taisnīgi un individuāli ⁽⁷²⁾.

Izvērtējumu veic, pamatojoties uz bērna paziņojumiem (mutiskiem un rakstiskiem) un pieejamajiem dokumentiem, kā arī pamatojoties uz izcelsmes valsts informāciju ⁽⁷³⁾ un, iespējams, citiem pierādījumiem (piemēram, ekspertu ziņojumiem, medicīniskiem un psiholoģiskiem ziņojumiem). Izcelsmes valsts informācija ir informācija par izcelsmes valsti (vai pastāvīgās dzīvesvietas valsti, ja pieteikuma iesniedzējs ir bezvalstnieks), kā arī par tranzīta vai atgriešanās valstīm un sociālekonomisko, juridisko, politisko, cilvēktiesību un humanitāro situāciju, kā arī par konfliktiem konkrētajā valstī vai valstīs attiecīgajā laikā. Iestādes to var izmantot, lai apstiprinātu vai atspēkotu bērna apgalvojumus.

Lēmumu veidi

Pirmajā instancē par starptautiskās aizsardzības pieteikumu pieņem kādu no šiem lēmumiem:

- piešķirt bēgļa statusu;
- piešķirt alternatīvo aizsardzību;
- noraidīt pieteikumu.

Atbildīgā iestāde vienmēr vispirms pārbauda, vai pieteikuma iesniedzējs ir kvalificējams kā bēglis, un, ja nē, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt alternatīvo aizsardzību ⁽⁷⁴⁾.

Atkarībā no valsts tiesību aktiem atbildīgā iestāde var atzīt tiesības saņemt cita veida valsts aizsardzību, pamatojoties uz humāniem apsvērumiem.

⁽⁷²⁾ PPD 10. panta 3. punkta a) apakšpunkts.

⁽⁷³⁾ EUAA ziņojumi ar izcelsmes valsts informāciju ir pieejami tīmekļvietnē <https://coi.euaa.europa.eu/>.

⁽⁷⁴⁾ PPD 10. panta 2. punkts.

Lēmumu paziņošana

Bērnā lēmums ir jāpaziņo saprātīgā termiņā ⁽⁷⁵⁾ un valodā, kuru viņš saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu ⁽⁷⁶⁾. Paziņojums var tikt nosūtīts jums kā bērna aizbildnim.

Lēmuma forma

Lēmumi ir individuāli ⁽⁷⁷⁾ un vienmēr tiek sniegti rakstiski ⁽⁷⁸⁾.

Ja lēmums ir negatīvs vai ar to piešķir alternatīvo aizsardzību (un attiecīgi noraida pieteikumu bēgļa statusa piešķiršanai), tajā jāiekļauj šāda informācija:

- lēmuma faktiskais un juridiskais pamatojums;
- rakstiski norādījumi un procedūras posmi par to, kā pārsūdzēt šo lēmumu ⁽⁷⁹⁾.

Posmi pēc lēmuma pieņemšanas pirmajā instancē

Ja ar lēmumu ir piešķirts bēgļa statuss vai alternatīvā aizsardzība, bērns var izmantot virkni tiesību, un tas var ietekmēt bērna izmitināšanu un citas tiesības ⁽⁸⁰⁾.

Ja lēmums ir negatīvs, bērnam ir tiesības pārsūdzēt šo lēmumu ⁽⁸¹⁾. Bērns var arī pārsūdzēt lēmumu par alternatīvās aizsardzības piešķiršanu, ja uzskata, ka viņam būtu bijis jāpiešķir bēgļa statuss.

Aizbildņa uzdevumi

Kad lēmums ir paziņots jums un bērnam, jums ir jāiet kopā ar bērnu, lai lēmuma paziņošana notiktu pēc iespējas raitāk. Pirmkārt, jums būtu jātiekas ar bērnu, lai kopīgi izlasītu lēmumu un izskaidrotu viņam visas sekas.

Ja lēmums ir pozitīvs un ar to piešķir bēgļa statusu vai alternatīvo aizsardzību, jūs apspriedīsiet, kādas sekas tas varētu radīt bērnam, piemēram, vai būs jāmaina bērna dzīvesvieta.

Atkarībā no konkrētās valsts turpmākai rīcībai var tikt iecelts cits aizbildnis, un jūs bērnu vairs nepārstāvēsiet. Tādā gadījumā, saskaņojot to ar bērnu, jums noteikti jānodod visa informācija jaunajam aizbildnim.

Katram bērnam ir nepieciešams ilgtermiņa plāns "ilgtspējīgam risinājumam" bērna interesēs. Šādā risinājumā būtu jāņem vērā ne tikai bērna tūlītējās un ilgtermiņa vajadzības, bet arī viss to apsvērumu spektrs, kas attiecas uz konkrētā bērna konkrēto situāciju. Piemēram, ja bērnam tiek piešķirts bēgļa statuss, viņa interesēs varētu būt pieteikties ģimenes atkalapvienošanai. Izmantojot tiesības uz ģimenes atkalapvienošanu, bērns var pieprasīt ģimenes atkalapvienošanu un vecāku nogādāšanu vietā, kur bērns dzīvo. Jums ir jāpārliedz, ka jurists sniedz palīdzību ģimenes atkalapvienošanās pieteikuma sagatavošanā.

⁽⁷⁵⁾ PPD 12. panta 1. punkta e) apakšpunkts.

⁽⁷⁶⁾ PPD 12. panta 1. punkta f) apakšpunkts.

⁽⁷⁷⁾ PPD 10. panta 3. punkta a) apakšpunkts, ar iespējamu izņēmumu, kas noteikts PPD 11. panta 3. punktā.

⁽⁷⁸⁾ PPD 11. panta 1. punkts.

⁽⁷⁹⁾ PPD 11. panta 2. punkts.

⁽⁸⁰⁾ EUAA-FRA, [Practical Tool for Guardians – Introduction to international protection](#) [Praktiskie rīki aizbildņiem. Ievads starptautiskajā aizsardzībā], 2023. gads.

⁽⁸¹⁾ PPD 46. pants.

Jums kā aizbildnim vajadzētu būt iesaistītam visos iestāžu pieņemtajos lēmumos par jūsu pārstāvēto bērnu dzīvi. Jums jānodrošina, ka lēmumus par bērna nākotni apspriež ar bērnu un pieņem ar bērna līdzdalību.

Ja lēmums būs negatīvs, jums būs jāatbalsta bērns, lai viņš varētu iziet cauri šim grūtajam procesam. Negatīvais lēmums būs vilšanās un cerību zuduma brīdis bērnam. Esiet pacietīgi, iejūtīgi un izrādiet sapratni. Jums ir jānodrošina bērna drošība un jānovērš jebkādi riski bērnam, piemēram, narkotiku lietošana vai iesaistīšanās noziedzīgās darbībās vilšanās rezultātā. Bērnam varētu būt nepieciešams psiholoģisks atbalsts, un jums būtu jāpalīdz viņam piekļūt garīgās veselības pakalpojumiem.

Ja pieņemtais lēmums ir negatīvs, bērns varētu arī apsvērt iespēju pazust un mēģināt nokļūt citā valstī. Jums jāizskaidro visi šāda lēmuma riski, kā arī juridiskās sekas.

Ja lēmums ir negatīvs vai ar to ir piešķirta alternatīvā aizsardzība, bet ne bēgļa statuss, jūs un bērns ar jurista atbalstu varat izvēlēties pārsūdzēt lēmumu. Efektīvai tiesiskajai aizsardzībai ir veltīta [5. nodaļa “Negatīva lēmuma pārsūdzēšana”](#).

5. Negatīva lēmuma pārsūdzēšana

Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pārsūdzēt lēmumu par alternatīvās aizsardzības piešķiršanu (jo šāds lēmums nozīmē atteikumu piešķirt bēgļa statusu) un ikvienu pirmajā instancē pieņemtu negatīvu lēmumu ⁽⁸²⁾, proti:

- **lēmumu par pieteikuma noraidīšanu**, t. i., lēmumu, kurā secināts, ka bērna stāstītajā nav pamatotu iemeslu piešķirt viņam bēgļa statusu;
- **izslēgšanas lēmumu**, ko pieņem, ja iestādes ir secinājušas, ka ir nopietni iemesli uzskatīt, ka bērns, kas ir sasniedzis minimālo vecumu, no kura iestājas kriminālatbildība, ir izdarījis, piemēram, kara noziegumus vai smagu nepolitisku noziegumu ārpus valsts, kurā bērns meklē patvērumu (vai – alternatīvās aizsardzības gadījumā – ka viņš rada draudus dalībvalsts sabiedrībai vai drošībai) ⁽⁸³⁾.
- **lēmumu atzīt pieteikumu par nepieņemamu**, kā sīki izklāstīts [4.1. sadaļā](#) **“Pieņemamības posms (nav obligāts)”**.

Efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir lēmuma pārsūdzēšana tiesā. Pārsūdzība ir jāīsteno noteiktā termiņā, un šis termiņš un ar to saistītā kārtība ir noteikta valsts tiesību aktos; visa informācija, kas vajadzīga, lai īstenotu piekļuvi efektīvai tiesiskās aizsardzības procedūrai, būtu jānorāda lēmumā.

Minētais tiesiskās aizsardzības līdzeklis paredz gan faktu, gan juridisko aspektu pilnīgu izskatīšanu, tostarp attiecīgā gadījumā izskatot arī starptautiskās aizsardzības vajadzību. Galvenā garantija pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu ⁽⁸⁴⁾.

Dalībvalstīm ir jānosaka saprātīgi termiņi un citi nepieciešamie noteikumi, lai pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību ⁽⁸⁵⁾. Sk. savas valsts tiesību aktus, lai pārbaudītu piemērojamos termiņus un visu pārējo informāciju.

⁽⁸²⁾ PPD 46. pants.

⁽⁸³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīvā 2011/95/ES](#) (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (pārstrādāta redakcija) (OV L 337, 20.12.2011.) noteiktie iemesli izslēgšanai no to personu loka, kuras var saņemt bēgļa statusu un alternatīvo aizsardzību, ir līdzīgi un izriet no noteikumiem 1. panta F punktā ANO Ģenerālās asamblejas 1951. gada [Convention relating to the status of refugees](#) (Konvencijā par bēgļa statusu), Ženēva, 1951. gada 28. jūlijs, ANO, Līgumu sērija, 189. sējums, 137. lpp., un [Protokolā par bēgļa statusu](#), 1967. gada 31. janvāris, ANO, Līgumu sērija, 606. sējums, 267. lpp.

Tomēr ir jānorāda, ka Direktīvā 2011/95/ES paredzētie izslēgšanas iemesli attiecībā uz bēgļa statusu (12. pants) un alternatīvo aizsardzību (17. pants) nav pilnīgi vienādi. 17. panta 1. punktā nav iekļauti daži nosacījumi attiecībā uz smagiem noziegumiem (17. panta 1. punkta b) apakšpunkts), bet ir ieviesti papildu pamatojumi izslēgšanai no to to personu loka, kuras var saņemt alternatīvo aizsardzību (17. panta 1. punkta d) apakšpunkts un 3. punkts). Papildu norādījumus sk. [Practical Guide: Exclusion](#) [EASO izdevumā Praktiskā rokasgrāmata. Izslēgšana], 2017. gada janvāris.

⁽⁸⁴⁾ To paredz gan 47. pants [Eiropas Savienības Pamattiesību hartā](#), 2012. gada 26. oktobris, 2012/C 326/02, gan 6. pants Eiropas Padomes pieņemtajā [European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms](#) (Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā) ar grozījumiem, kas tajā izdarīti 11. un 14. protokolu, 1950. gada 4. novembris, ETS 5.

⁽⁸⁵⁾ PPD 46. panta 4. punkts.

Dalībvalstu pienākums ir nodrošināt, ka pēc pieprasījuma tiek piešķirta bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība pārsūdzības posmā ⁽⁸⁶⁾.

Aizbildņa uzdevumi

Ja par bērna starptautiskās aizsardzības pieteikumu ir pieņemts negatīvs lēmums, jums kā aizbildnim būtu jānodrošina, ka bērns saņem pienācīgu atbalstu.

Pārsūdzība jāiesniedz noteiktā **termiņā, un jums kā aizbildnim būtu jāpievērš uzmanība šiem termiņiem.**

Pārsūdzības posmā jums kā aizbildnim ir tālāk minētie pienākumi.

- Pārliecinieties, ka ir iecelts jurists (ja tas nav izdarīts iepriekš), un pārrunājiet ar bērnu un juristu papildu informāciju, ko varētu pievienot pārsūdzībai. Atbilstoši paraugprakseī aizbildnim ir jābūt klāt bērna un jurista pirmajās tikšanās reizēs.
- Apspriediet ar bērnu un juristu papildu informāciju, ko varētu pievienot pārsūdzībai; palīdziet bērnam atrast dokumentus vai sazināties ar ģimeni, ja tas ir droši un bērna interesēs.
- Pārliecinieties, ka jurists pienācīgi seko līdz lietas virzībai un ievēro visus termiņus.
- Atkārtoti aprunājieties ar bērnu, lai pārliecinātos, ka esat atbildējis uz visiem jautājumiem par neskaidrībām un atrisinājis visas problēmas, kas bērnam varēja rasties.

⁽⁸⁶⁾ PPD 20. pants.

6. Ko jūs varat darīt neparedzētās situācijās

Var gadīties situācijas, kad notiek neparedzētais. Bērns var uzvesties izaicinoši, un jums var būt sarežģīti nodibināt kontaktu ar viņu. Personiskā intervija var aizkavēties vai bērnam ir citas neatliekamas vajadzības saistībā ar veselību, aizsardzību vai drošību, kas var ietekmēt intervijas laiku vai jūsu darbu ar bērnu.

Atgādinājums

Kopumā bērni ir ļoti atjautīgi un spēj ātri pielāgoties pārmaiņām. Saņemot iejutīgu attieksmi un atbalstu, bērni var pārvarēt daudzas problēmas. Nodrošinot viņiem konkrētu dienas režīmu un noderīgas nodarbes, tostarp izglītību, profesionālo prasmju apmācību vai darbu (atkarībā no vecuma), kamēr viņi gaida lēmumu par savu pieteikumu, var ievērojami uzlabot viņu labsajūtu, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu viņu jēgpilnu sadarbību procedūrās.

Saistītie resursi

FRA e-apmācības kursi, 2022. gads, pieejami tīmekļvietnē <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

Tālāk ir aprakstītas dažas bieži sastopamas situācijas un aizbildņa iespējamā rīcība to risināšanai.

Bērna neuzticēšanās iestādēm un savam aizbildnim

Daži bērni var būt neaizsargātāki, jo ir salīdzinoši nenobrieduši, nepatstāvīgi un viņiem vēl daudz kas ir jāapgūst. Citi bērni savas dzīves pieredzes dēļ var būt nobrieduši ātrāk un daudzos aspektos ir noturīgāki pret pārmaiņām. Bērni var neuzticēties cilvēkiem, un tas lielā mērā būs atkarīgs no viņu izcelsmes un personīgās pieredzes. Neuzticēšanās ir īpaši raksturīga bērniem, kas varētu būt cietuši bēgšanas laikā, tostarp piedzīvojuši traumas.

Bērni, kas ceļo no vienas valsts uz citu, savas dzīves pieredzes dēļ var mazāk uzticēties pieaugušajiem. Fakts, ka bērnam nācās pārdzīvot bēgšanu no izcelsmes valsts un migrācijas procesu vienam pašam, var ļoti negatīvi ietekmēt bērna labklājību. Vecāku atbalsta vai aprūpētāju trūkums šajā emocionālā un fiziskā stresa periodā padara bērnus īpaši neaizsargātus.

Bērni, kas ierodas Eiropā, bieži ir pieredzējuši traumas un vardarbību ne tikai savā izcelsmes valstī, bet arī bēgšanas laikā un ierodoties valstī, kurā tie prasa patvērumu. Dažiem pagātnē var būt bijusi arī nepatīkama pieredze ar iestādēm vai amatpersonām. Tāpēc viņiem ir grūti noticēt, ka ir amatpersonas, kuriem viņi rūp. Ir svarīgi, lai jūs to neuztvertu personiski un neapvainotos, ja bērnu attieksme pret jums ir atturīga vai noraidoša. Dažreiz viņu pagātnes pieredzes dēļ viņiem var būt grūti pārvaldīt emocijas, piemēram, bailes, dusmas vai skumjas.

Bērni savu izmisumu, bailes un trauksmi var izrādīt dažādos veidos. Daži var uzvesties izaicinoši un šķist agresīvi, bet citi var noslēgties sevī un nevēlēties kontaktēties. Patiesībā vairumā gadījumu tā ir normāla reakcija uz pārdzīvotajiem satricinājumiem.

Lai varētu sniegt jēgpilnu atbalstu, ir ļoti svarīgi iegūt bērna uzticēšanos un izveidot ar viņu pozitīvas attiecības. Tas prasīs laiku. Tāpat ir svarīgi, lai visi pārējie speciālisti, kas strādā ar bērnu, arī izveidotu ar bērnu pozitīvas attiecības. Bērna viedokļa, spēju, vajadzību un mērķu izpratne un respektēšana ir nozīmīga pozitīvu attiecību veidošanā. Šādas uzticībā balstītas attiecības palīdzēs jums un citām iestādēm pieņemt lēmumus, ņemot vērā bērna intereses. Ja parādīsiet bērnam, ka viņa viedoklis lēmumu pieņemšanas procesā ir svarīgs, tas pamudinās viņu uz aktīvāku līdzdalību.

Atkarību izraisošu vielu lietošana

Dažiem bērniem varētu būt grūti pieņemt pašreizējo realitāti, kurā viņi ir nošķirti no ģimenes vai zaudējuši dažus ģimenes locekļus. Viņiem varētu būt grūti pieņemt jauno dzīvesveidu Eiropā un savu sociālo saišu zaudēšanu. Viņiem var būt grūti tikt galā ar traumu un to, ka viņu sapņi par mācībām skolā vai darbu un naudas pelnīšanu nepiepildās.

Par narkotiku vai alkohola lietošanu var liecināt tas, ka bērns vairs neierodas uz tikšanās reizēm, ir noslēgts, kluss, miegains vai tieši pretēji – uzbudināts, viegli aizkaitināms un/vai agresīvāks nekā parasti. Vēl viena pazīme var būt higiēnas neievērošana vai izmaiņas miega un ēšanas paradumos. Ja redzat pārmaiņas bērna uzvedībā vai pamanāt, ka viņš ir sācis lietot atkarību izraisošas vielas, atrodiēt laiku, lai aprunātos ar bērnu, un turpiniet veidot uzticības pilnas attiecības. Jūs varat arī palīdzēt bērnam sazināties ar dienestiem, kuri palīdz pārvarēt dažādas atkarības.

Cilvēku tirdzniecības un pazušanas risks

Bērni, tostarp nepavadīti un nošķirti bērni, ir pakļauti lielākam cilvēku tirdzniecības riskam. Kā aizbildnis jūs varat ierosināt kompetentajām iestādēm sākt jūsu pārstāvētā bērna situācijas novērtēšanu un palīdzēt to veikt. Novērtēšanas laikā ir jāapsver arī risks, ka bērns var pazust nākamajās dienās pēc viņa nodošanas jūsu aprūpē. Šajā risku novērtējumā būtu jānosaka visi tiešie drošības riski, kā arī draudi bērna drošībai un paņēmieni šādu risku mazināšanai, piemēram, nosūtīt bērnu uz drošu patversmi vai līdzīgu iestādi.

Sadarbībā ar bērnu aizsardzības dienestiem, kā arī ar starptautiskām organizācijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas nodarbojas ar bērnu aizsardzību, un ar minēto organizāciju palīdzību būs vieglāk vajadzības gadījumā nodrošināt bērnam piekļuvi atbilstošiem pakalpojumiem un atbalstam.

Bērna pazušanas gadījumā jūsu kā aizbildņa pienākums ir pēc iespējas ātrāk informēt tiesībsargāšanas iestādes. Papildus tam valsts iestādes var reģistrēt pazušānu attiecīgās starptautiskās un valsts datubāzēs, arī Šengenas Informācijas sistēmā, kas izveidota saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1862 ⁽⁸⁷⁾, Interpola paziņojumos un ES aģentūras starptautiskās un organizētās noziedzības apkarošanai (Europol) datubāzē. Ja pazudušais bērns varētu būt šķērsojis robežas, tiesībsargāšanas ierēdņiem jāiesniedz brīdinājuma paziņojums Šengenas Informācijas sistēmā.

Šengenas Informācijas sistēma ļauj ierēdņiem ievietot ne vien “reaktīvus” brīdinājuma paziņojumus par pazudušiem bērniem, bet arī “preventīvus” brīdinājuma paziņojumus par dažādām situācijām, piemēram:

- par bērniem, kuri ir pakļauti riskam, ka tos nolaupīs viens no vecākiem, kāds no ģimenes locekļiem vai aizbildnis;
- par bērniem, kuri ir pakļauti riskam, ka tos pārvedīs pāri robežai nelikumīgā ceļā, vai kuriem jāliedz ceļot, lai pasargātu viņus no riska nonākt cilvēku tirgotāju rokās vai tikt piespiesti aktīvi piedalīties karadarbībā.

Saistīts videomateriāls

EUAA, [Animation on safety rules for accompanied and unaccompanied children](#) [Animācija par drošības noteikumiem pavadītiem un nepavadītiem bērniem], 2023. gads.

⁽⁸⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 28. novembra [Regula \(ES\) 2018/1862](#) par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza un atceļ Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1986/2006 un Komisijas Lēmumu 2010/261/ES (7.12.2018., OV L 312).

1. pielikums. Papildu resursi

EUAA

Piekluve patvēruma procedūrai un reģistrācijai

- EUAA, [Practical Guide on Information Provision in the Asylum Procedure](#) [Praktiskā rokasgrāmata par informācijas sniegšanu. Piekluve procedūrai], 2024. gada decembris.
- EASO, [Praktiskā rokasgrāmata par reģistrāciju. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniegšana](#), 2021. gada decembris.

Pieteikuma izskatīšana

- EUAA, [Practical Guide on Political Opinion](#) [Praktiskā rokasgrāmata par politiskajiem uzskatiem], 2022. gada decembris.
- EUAA, [Practical Guide – Interviewing applicants with religion-based asylum claims](#) [Praktiskā rokasgrāmata. Intervija ar patvēruma meklētājiem, kuru patvēruma pieprasījums balstīts uz reliģiju], 2022. gada novembris.
- EASO, [Norādījumi par piederību noteiktai sociālajai grupai](#), 2020. gada marts.
- EASO, [Praktiskā rokasgrāmata. Kvalificēšana starptautiskajai aizsardzībai](#), 2018. gada aprīlis.
- EASO, [Praktiskā rokasgrāmata. Pierādījumu izvērtēšana](#), 2015. gada marts.
- EASO, [Praktiskā rokasgrāmata. Personiskā intervija](#), 2014. gada decembris.

Ar bērniem saistītie resursi

- EASO animācijas:
 - [Age assessment for children](#) [Vecuma noteikšana – paredzēta bērniem], 2021. gads.
 - [Age assessment for practitioners](#) [Vecuma noteikšana – paredzēta speciālistiem], 2020. gads.
- EASO, [Praktiskā rokasgrāmata par bērna interesēm patvēruma procedūrās](#), 2019. gads.
- EASO, [Practical Guide on Family Tracing](#) [Praktiskā rokasgrāmata ģimenes meklēšanas jomā], 2016. gada marts.
- EUAA-FRA, Praktisko rīku sērija aizbildņiem par šādiem tematiem:
 - [Pagaidu aizsardzība no Ukrainas bēgošiem bērniem bez pavadoņa](#), 2022. gada novembris;
 - [introduction to international protection](#) [Ievads starptautiskajā aizsardzībā], 2023. gada oktobris;
 - [transnational procedures](#) [Pārrobežu procedūras], 2023. gads.

Uzņemšana

- EUAA, [Let's Speak Asylum Platform](#) [Platforma "Runāsim par patvēruma lietām"], 2023. gads.
- EASO, [Vadlīnijas par nepavadītu bērnu uzņemšanas apstākļiem – praktiskie standarti un rādītāji](#), 2018. gada decembris.

FRA

FRA, [Guardianship for unaccompanied children - A manual for trainers of guardians](#) [Nepavadītu bērnu aizbildnība – rokasgrāmata aizbildņu apmācītājiem], 2023. gada 1. marts.

FRA, [Handbook on European law relating to the rights of the child – 2022 edition](#) [Rokasgrāmata par Eiropas tiesību aktiem bērnu tiesību jomā – 2022. gada izdevums], 2022. gada 13. aprīlis.

FRA e-apmācības materiāli, 2022. gads, pieejami tīmekļvietnē <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

FRA, [Guardianship systems for unaccompanied children in the EU: developments since 2014](#) [Aizbildnības sistēmas nepavadītiem bērniem ES – attīstība kopš 2014. gada], 2022. gada 15. februāris.

FRA, [Initial-Reception Facilities at External Borders: Fundamental rights issues to consider](#) [Sākotnējās uzņemšanas objekti pie ārējām robežām – pamattiesību jautājumi, kas jāapsver], 2021. gada marts.

FRA un Eiropas Padome, [Fundamental rights of refugees, asylum applicants and migrants at the European borders](#) [Bēgļu, patvēruma meklētāju un migrantu pamattiesības pie Eiropas robežām], 2020. gads.

FRA, [Rokasgrāmata par Eiropas tiesībām patvēruma, robežu un imigrācijas jomā – 2020. gada izdevums](#), 2020. gada 17. decembris.

FRA, [Tiesības uz informāciju – norādījumi iestādēm, ņemot vērā nospiedumus Eurodac vajadzībām](#), 2019. gada decembris.

FRA, [Age assessment and fingerprinting of children in asylum procedures – Minimum age requirements concerning children's rights in the EU](#) [Vecuma noteikšana un bērnu pirkstu nospiedumu ņemšana patvēruma procedūrās. Minimālās vecuma prasības attiecībā uz bērnu tiesībām ES], 2018. gads.

FRA un Eiropas Komisija, [Bez vecāku gādības palikušu bērnu aizbildnība](#), 2014. gada 26. jūnijs.

Eiropas Aizbildnības tīkls (EGN)

Eiropas Aizbildnības tīkls, [7 EGN Standards for the delivery of guardianship to unaccompanied children](#) [7 EGN standarti par aizbildnības nodibināšanu nepavadītiem bērniem], 2022. gads.

Eiropas Aizbildnības tīkls, [Children on the Move – A guide to working with unaccompanied children in Europe](#) [Bērni kustībā – rokasgrāmata darbam ar nepavadītiem bērniem Eiropā], 2021. gada februāris.

Eiropas Aizbildnības tīkls, [Pilot Assessment System for Guardianship](#) [Aizbildnības novērtēšanas izmēģinājuma sistēma], 2019. gada septembris.

UNHCR

UNHCR, [Technical Guidance: Child friendly procedures](#) [Tehniskās vadlīnijas – bērniem draudzīgas procedūras], 2021. gads.

UNHCR, [Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and determining the best interests of the child](#) [Vadlīnijas par interešu nodrošināšanas procedūru – bērna interešu izvērtēšana un noteikšana], 2021. gada maijs.

UNHCR, [Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees](#) [Pamatnostādnes par starptautisko aizsardzību Nr. 8. Bērnu pieteikumi par patvēruma piešķiršanu saskaņā ar 1951. gada konvencijas 1. panta A punkta 2. apakšpunktu un 1. panta F punktu un/vai 1967. gada Protokolu par bēgļa statusu], 2009. gada 22. decembris, HCR/GIP/09/08.

Starptautiskā Migrācijas organizācija

Starptautiskā Migrācijas organizācija, [Caring for unaccompanied migrant children – A foster carer training manual](#) [Nepavadītu bērnu migrantu aprūpe – audžuaprupētāju apmācības rokasgrāmata], 2022. gads.

Starptautiskā Migrācijas organizācija, “Cilvēku tirdzniecība – aizsardzība un palīdzība cietušajiem”, e-apmācības kurss ar elastīgu grafiku, pieejams tīmekļvietnē [E-Campus](#).

Eiropas Padome

Eiropas Padome, Ministru komitejas [Ieteikums CM/Rec\(2022\)22](#) dalībvalstīm par cilvēktiesību principiem un pamatnostādnēm attiecībā uz vecuma noteikšanu migrācijas kontekstā un tā paskaidrojuma raksts, pieņemts 2022. gada 14. decembrī.

Eiropas Padome, Ministru komitejas [Ieteikums CM/Rec\(2019\)11](#) dalībvalstīm par efektīvu aizbildnību nepavadītiem un no ģimenes nošķirti bērniem migrācijas kontekstā, pieņemts 2019. gada 11. decembrī.

Eiropas Padome, [How to convey child friendly information to children in migration: A Handbook for frontline professionals](#) [Kā sniegt bērniem draudzīgu informāciju bērniem migrantiem – rokasgrāmata pirmās līnijas speciālistiem], 2018. gada decembris.

Attēlu saraksts

1. attēls. Patvēruma procedūras pamatposmi	8
2. attēls. Posmi piekļuvē patvēruma procedūrai.....	14
3. attēls. Termiņi piekļuvei procedūrai, kā noteikts PPD 6. pantā	17

